

شەرى چل سائە

دەزگای چاپ و بلاوکردنەوہی

زنجیرەى رۆشنیبری

*

خاوەنى ئیمتیاز: شەوكت شیخ یەزیدین

سەرئۆسەر: بەدران ئەحمەد هەبیب

***

ناوونیشان: دەزگای چاپ و بلاوکردنەوہی ئاراس، گەرەکی خانزاد، هەولێر

شہری چل سائلہ

سہ باح رہنجدہر

ناوی کتیب: شہری چل سائلہ
شیعری: سہ باح رہنجدہر
بلاوگراوہی ئاراس - ژمارہ: ۳۷۷
دہرہینانی ہونہری: بہدران ئہحمہد حہیب
دہرہینانی بہرگ: ئاراس ئہکرہم
پیت لیدان: کارزان ئاورہحمان
سہرپہرشتیبی چاپ: ئاورہحمانی حاجی مہحموود
چاپی یہکہم ، ہہولیر - ۲۰۰۵
لہ کتیبخانہی گشتیبی ہہولیر ژمارہ (۳۶۱) ی سالی ۲۰۰۵ ی دراوہتی

ئەزمۇن ۋەك ئاھاوتنىك لەناو ژيان

نوڧبە خشى

لەناو كۆمەلگاي كوردیدا ھېچ سەرچاۋە و وزەبەكى ئەدەبىي ئەستى شىعر نەبوۋەتە ماىەي بەرھەمھېناني بىر كوردنەۋى چالاک. ھەرۋەھا بەۋ پاىە كۆمەلەيەتى و رۆشنىبىرىيەش پەسەند نەكراۋە و نەدرەۋشاۋەتەۋە.

گىياني زمانى دەپرېنى كوردىش تا ئىستا ھەر بە تەنيا لەناو پرۆژە شىعېرىيەكاندا زىندوۋە، كوردىش وىستى شىعر نووسىن و ھەستىياري شىعېرى زۆر بەھىزە. تواناكانى خۆى تېدا دەتەقېنىتەۋە، ھەلگەۋتە كۆمەلەيەتېبەكەشى ۋەرى دەگرېت و پەۋايى بە بەردەۋامبوون و پەرەسەندنى دەدات. داھىتان بە ۋەرگرتنى قوللايىبەكانى ژيان بەرھەم دى. لەم بەرھەمھېتاناھ شېدا ژيان دەخاتە ناو پرۆژەي دۆزىنەۋەۋە.

ئەگەر دەپرېنىكېش لە فۆرمى كراۋە و تېشكۆى خۆمالىيەۋە دانەچۆراپتە ناو بوون و زەمىنەي تەۋاۋى دەپرېن بە ھېچ شېۋە و كەشۋەۋاىەك ناتوانىت نوڧبەخس بېت و بېتە ناو پرۆژەي دۆزىنەۋەۋە.

بۆ شاعېرى نوڧبەخس ۋەرگرتنى قوللايىبەكانى ژيان زىندوۋبوونەۋەي زمانە. زمانى دۆزىنەۋەش زمانىكى يەكتاراستەيى نېبە بەپرسىياري زۆرەۋە لە ئاستە ھەمە چەشەكانى خۆى دەكۆلېتەۋە. قوللايىبەكان ھېزى وشەۋ ئەزمۇنى تېدا نووستوۋە، لە دەپرېندا ئەم ھېزە تاقي دەكرېتەۋە و دېتە ناو پرۆژەي دۆزىنەۋەۋە.

بەشېۋەبەكى سەرەتايى نوڧبەخشى لەژيان و بېر و بېر كوردنەۋەي كۆمەلگا دەركەۋتوۋە و ھەنگاۋى بۆ نراۋە، بئەماكانى گۆران بەرەۋ پېداۋىستىبە ھاۋچەرخەكان و ھۆشيارى دەبېتە پېۋەرى دۆزىنەۋەي ئەدەبىي، ھەرۋەھا نوڧبەخشى ھۆ و ئامانچە بۆ پېۋەندى كوردن بە چالاكېبەكانى ژيانەۋە، بەشېكېش نېبە لە ژيان. راستەۋخۆ ژيانە، مرۆڧ لە گەمەي بەختەۋەرى ۋەك خواۋەند دەژىنىت. ئەفسوۋنىكى ۋاشى تېدايە گىيان و جەستە لە بلىندى بھەۋىنىتەۋە.

باہەت وروژاندىن و شېۋازى شاعېر ھەستكردەنە بە جوانىبەكانى ژيان و شۆرپوونەۋە

بۆ ناو ناۋاخنى سروسىت و لەدايكېۋونى ۋەرزەكان. ۋاش بەرامبەر پابھېتىن ھەست بەم شۆرپوونەۋەبە بكات.

ھەستى نووسىنىش بە ساتەۋەختى زۆر ناسك، يان زۆر دژۋار تى دەپەرې؛ تېروانىبەكان ئالوگۆرپان تى دەكەۋى و دەرسكېن.

شىعېرى راستەقېنەي ھاۋەن جىھانبىنى كە خۇدى مرۆڧ دابرىتېتەۋە، لە سۆز و خەۋنى رۆمانسىيانە بەدەر نېبە، ئەگەر شىعېرىش رپوت كرايەۋە لە سۆز و خەۋنى رۆمانسىيانە بە ھېچ جۆرىك راستەقېنە و ھاۋەن جىھانبىنى نېبە كە خۇدى مرۆڧ دابرىتېتەۋە.

شاعېرى نوڧبەخشىش ھېچ كاتېك چاۋەروانىي ھاندان و ستايش ناكات. ھەر كاتېكېش چاۋەروانىي ھاندان و ستايشى كرى، ئەۋە پراۋى بەۋە نېبە ئەۋەي كە نووسىۋەتەي داھىتان بېت.

دەپرېنى ناياب بەھۆى كرىدى گەياندىن و ھۆشيارىي زمان لە ئاستى ئاسايى دەپەرېتەۋە بۆ ئاستى جوانناسى. دەبېتە ھاۋەن پرسىيار لە نېۋان و رىايىي زمان و و رىايىي ئاھاوتن.

زمانى جوانناسى شېۋاز و ئەدگارى خۆى لە گوزارشت كرىن و دەپرېنەۋە ۋەردەگرېت. لە ئەزەلەۋەش گىيان، گىيانى جەستەيەكە شېۋەبەكى دياربىكراۋى بۆ ژيان و نەشۋما دۆزىۋەتەۋە، شېۋازىش ناۋەند و گىيانى نووسەرە. ھېچ گىيانىكېش بۆ جەستەيەكى دېكە ۋەرناگېرېت.

شېۋاز و شىعېرىيەت و زمان؛ ئەزمۇن بۆ ئايندە پېشنىيازىان دەكات. ئايندەش پېۋەندى بە ھەموممانەۋە ھەيە. بەشدارىن لە چالاک كرىن و بەرپتوۋەبىردنى، پەيامى ھونەرىي مرۆڧگەلېكە كە ھەۋلى سېنەۋە و لەبەين بىردنى ئەۋ شتانا نادات كە ژيان دەخەنە بارىك بەرگرى لە بەژيانبوون و ئازادى خۆى دەكات.

ژيان و بوون و دنىاش لەناو شىعېرى ناياب و ئايندەدا نوڧن. لەناو رۆشنىبىرىي كوردیدا نوڧبەخشى ھېشتان بە روونى شوڧنى شىاۋى بۆ نەكراۋەتەۋە. ئاھاوتن لەبارەبەۋە دەبېتە ھەراۋ زەنا. پېۋىستە ئەۋ بىرارانەي لەم بارەبەۋە بوونەتە ماىەي سەرنج. بە ئاستىكى ترەۋە بخرېنە ناو ئاھاوتنەۋە.

ئايا ئاھاوتنەكامان لە خۇدى نوڧبەخشىي دەقەۋە دەرچوونە، يان لە دەرەۋەي دەقەۋە ۋەرگىراون و لە جەستەي ناسكى دەق پراۋەي پې دەكەين، كە جەستەي ناسكى دەق

هیچ پراو پهک ودرناگریت جگه له پراوهی گیان نه بیت.

نوسینیک گه یشتیت به ناستی دهق، پیوه ندیی کراوهی چاره نووسازی به ناینده وه
هه به که هه میسه وهک سرچاوه به کی روون هیژیکه بۆ به ره مه پنانی سرچاوه دی دیکه،
به ره نجامی خودیکی هه ژاو و هه شمه ند و وربایه. به شیکیش له خودی هه ژاو و
هه شمه ند و وربا گه یشتوون به وه هه قیقه ته که شاعر بگه ریتنه وه ناو سوژ و هه ست و
روونی و ناشکرای له ده بریندا.

ئه مهش وهک دیارده بهک پیوسته بخریته ناو ئاخوتنه وه. زور جارن گورانکاریه
ره چاونه کراوه کان کاریگه ربی راسته و خویمان له سه ره چونه تپی بیرکردنه وهی کومه لگا و
بیر و ده برینی تاکی نووسه ره وه هه به. ده بیتنه بابته تی نووسینه کانیا، به لام نابیتنه
مانای روون و دیار، بکره له چیتزا ده بیتنه سرووشی مانا و چالاکیی وینه.

جیایی

پانتایی جیاوازم له کاره کاغدا خولقاندوه، له پانتایی به کدا ده ستنیشان نا کریم.
ئه ری له پانتایی به شاعر به کادا، ده چمه وه سه ره چ پانتایی به کی خو تابه تی کردن.
تابه تمه ند بۆ هه به ته وای هه بووه کانی که توانای کاریگه ربیان تیدا ده رکه و توه،
راکتیشیتنه ناو بیرکردنه وهی چالاکیی که به رده وام مه دلوول به ره هم دینیت؛ له بهک
کاتیش له ناو هه موو پانتایی به کادا کار بکات و ده ستیان بۆ بیات.

به رامبه به ناگایی خویم جه نگاهه ریکی زانام و ئه هلی زیندوویتی دل و به کیتی
ئه شقم، پانتایی جیوانناسی و ریبازی وردبوونه وه له ژیانم هه لباردوه، ده مه ویت به
رانای نادیار زمانی تیدا هه ستیار بکه م. هه ستیاری ته وای زمانی کوردی له
شعیری کلاسیکیماندا تواره ته وه. کاتیک شعیری کلاسیکی ده خوینمه وه هه ست ده کم
ته وای زمانی کوردی روو به رووم و هستاوه ته وه. ده مباته ناو جیهانیک که قسه ی له سه ره
دۆزینه وه و بوون کردوه؛ نهک گپانه وه. خهون و ناوه ندی وشه هه ولدانن بۆ خو ناسین.
له مالی گه وری شاعردا هه موومان پیکه وه داوای شاعر به هت ده که ی، ئه و داوایه
وزی گه شه کردنی جوانی و به رزکردنه وهی ناستی هه قیقه تی گیانی و درامای ژبان.

جیایی تاقیکردنه وهی من ئه وه به جیهانی پارچه پارچه ده خولقتیم و پیوه ندی به
ده لالی به کانیش ده پچریم و ده ستنیشانیا ناکه م. سه رچاوه کانی نووسین و ناسته کانی
ده نگ و تیپینی کردن و سه رنجدانم له جوانی بیگه رد و بی هاوتای ژبان و هه رده گرم،

ده گمن و تاقانه ده بن به هیما و ده لاله ته کان.

شاعر چهن د بچیتنه ناو ژیان و دنیا ی خودایی و هه قیقه تی رۆژگار؛ هینده دی دیکه
گیانی تا هه تابه په روه رده دی ده کا و ده بیارتزیت.

شتیک له نووسین که وهک ئه زمونویک پی شکی شتم کردیت، به کار بردنی زمانی
خه ونه بۆ زمانی نووسین و ته قاننده وهی ناخی پر توانایی و یاده وه ری. دوا جار
تواننده وهی چالاکیی به کانی بیر له هه ستیاری نووسین.

چامه ی دیرژ پرۆزه به کی کامله و له سه ره ناستی بوون و کرانه وهی به رده وام
را ده وه ستیت، سروشتی دایکی هه سه ته کاغه، ناسویه کی ئه فسانه ناسایه ناتوانم لپی
ده ربازیم به کاملترین فۆرمی شعیری ده زانم و په پیره وی ده کم. له رایه لی رسته کانیدا
توانای جوولاندنی فره ده نگی ده رسکیت. مانا و زمان ده گه ریتنه وه ئه و ناستدار به یه
هیژی نووسین ناشکرای ده کات و ده به ییتنه گۆزی. واته قولبوونه وه به ناخی بیندراو
و شه پۆلی شوین و سیمای بوون.

فره ده نگ

روانینی گه ردوونی، بواری بۆ گه شه سه ندنی شاعر ده ره خستیت. هه رگیز پیوه ندی به
شۆرشی گه یاندن و فۆرمه کانیه وه نیبه. خه یال و ئه و ناسویه جیهانی به هویه وه وینا
ده که ی، له ده ره وهی که ناله کانی راگه یاندن کاری شعیری به رتیه ده بن. له که لک
وه رگرتن ده ست والا و دیو کراسین، سه رسامیی خو شیان به نه شو نما ی نویه خشی گیانی
ژبان ناشارنه وه.

ده توانین له وه دلنیا بین که شاعر هه موو سه نگایی ساته ورده کانی به ته نیا خسته
سه ره هه لقولانی خه یال وهک هه رهم و ناوه ندی کاریگه ر چوه ناوی و گیانی ژبانی به
هویه وه وینا کرد. بیگومان له باریک نریک ده بیننه وه شعیری تاکده نگی ده بیتنه
گوزارشت و ده برین له و باره بی هتزه.

ده کری له بچوو کبوونه وهی دنیا له بینینی شاشه، یان هه ر فۆرمه کی گه یاندنه وه؛
شعیری فره ده نگی له چنبن و رایه لی توندوتۆلی بیته جیگه رده ی خه یال وهک هه رهم و
ناوه ندی کاریگه ر.

له شعیری فره ده نگیدا خه یال ره گه زیکی سوود بینینه هه رهم و ناوه ندی کاریگه ر
نیبه.

نیشاندانی باوهر و گیانی کراوه و دهوله‌مه‌ندیی ئەم شیتوازه به ئەندازه‌یه‌ک له شائونامه و پۆماندا به ئاشکراییی ده‌گاته لووتکه‌ی بینین و تیگه‌یشتنیتیکی پوون.

له شیعری درامیدا گفتوگۆ له‌گه‌ڵ هه‌ست و ئەقلی خۆتێهر و شاکه‌س و که‌سایه‌تییه جۆراوجۆره‌کان داده‌مه‌زینیت؛ هاوتایییه‌ک ده‌دۆزیته‌وه له باری نووسیندا په‌په‌وی ده‌کات؛ له پیکهاته و بنه‌مای منی شیعریدا پیکدیت و ده‌بیندیت. خۆی له‌منی تاکه که‌سی شاعیر ده‌کیشیته‌وه. رۆل و ئاستی شاکه‌س و که‌سایه‌تییه جۆراوجۆره‌کان چیتیک ده‌گه‌یه‌نن، چیتیی ئاراسته‌کراوی شاکه‌س و که‌سایه‌تییه جۆراوجۆره‌کان و اتاناسی.

زۆریک له شیعری ئیمپرومان له‌سه‌ر سیسته‌می تاکه‌ده‌نگیی منی شاعیر وه‌ک ره‌گه‌زتیکی کارپیکه‌ر به‌پرتیه ده‌چیت. ئەم شیتوازه‌ش وه‌ک هونه‌ر هه‌رچی پێ بوو به‌خشیی، چاوه‌پروان ناکریت هونه‌رتیکی کارپیکه‌ری پێ مابیت بۆ به‌خشین و سه‌رسامی، چونکه هیچ شتییک روونادات قسه‌که‌ر یه‌ک قسه‌که‌ره و پانتاییی نووسینه‌که‌ی داگیرکردوه، هه‌روه‌ها بوونی شیعریش وه‌ک شیتوازه‌ش و شیتوه ده‌خاته مه‌ترسییه‌وه. له کارایی و زیندوویی و هیز دووری ده‌خاته‌وه. که‌ کارایی و زیندوویی و هیز باریکن هه‌میشه‌ زیندوومان ده‌که‌نه‌وه.

یه‌که‌مین کردی هه‌ستیارکردنی زمانه، رسته‌کان دریت ده‌کاته‌وه به مه‌به‌ستی گه‌یشتن به چاوه‌گه‌ ده‌نگییه‌کان، چاوه‌گه‌ ده‌نگییه‌کانیش هه‌میشه‌ ئاگایی زمان تیییدا ده‌بیته‌ باری راسته‌قینه‌ی نووسین و وه‌ی ئیقاعی له‌م باره‌یه‌وه رووده‌دات. چهند ئیقاعیکی لێ ده‌بیته‌وه، جۆراوجۆری ئیقاع خه‌سه‌ت و مۆرک و ئاماژه‌ی ناسینی ئەم ژانره‌ن، پشت به‌ وینه‌هینانه‌وه‌ی یه‌ک له‌دوای یه‌کیش نابه‌ستیت. زیاتر گێرانه‌وه ده‌کاته خۆبووژانه‌وه و ده‌رکه‌وتن و ئاراسته‌ وه‌رگرتن.

ده‌ستکاری کردن

ده‌قه‌کانم ئەوانه‌ی چاپم کردوون و ئەوانه‌ی چاپیش نه‌کردوون، هه‌میشه‌ له‌سه‌رمیزی کارکردن ده‌ستیان بۆ ده‌بم هه‌ر جاره‌ چهند رسته‌یه‌کیان ده‌ستکاری ده‌که‌م و چهند لاپه‌ره‌یه‌کیان ده‌خه‌مه‌ سه‌ر و چهند لاپه‌ره‌یه‌کیان لێ لاده‌دم. تا ئیستاش نه‌گه‌یشتووم به‌ دوا درشتنیان. ئەو هونه‌ر و دله‌راوکییه‌ی ده‌ستکاری کردنه‌ش له‌کارکردنی بێ وچانی کاتژمیر گواستراوه‌وه ناو باری ده‌روونی شاعیریه‌تی من.

کاتژمیر ته‌کان ده‌دا به‌ره‌و ناو ده‌قی کات. ده‌قی کاتیش هه‌میشه‌ ئەو چرکه‌یه‌ی جوانه‌ تیییدا چاوه‌روانیت. که‌ هیز ده‌خاته‌ ئەو چرکه‌یه‌ی بۆی ده‌روات رۆیشتنی منیش هه‌میشه‌ به‌ره‌و ده‌قی شیعرییه. هه‌موو شته‌کانی کارپیکه‌رییان به‌ نه‌شومای ژبان‌ه‌وه هه‌یه. له‌ زه‌ینمدا ئاماده‌یان ده‌که‌م و ده‌یانکه‌م به‌ به‌شیک له‌ چالاکییه‌کانی بێرکردنه‌دم. ده‌ستکاری به‌رده‌وامیش کاریکی دروسته‌ بۆ نووسه‌ری پر توانای په‌رینه‌وه بۆ ناو پرسپاره‌کانی که‌ بوون به‌ یه‌ک جۆر ده‌ستنیشان ناکه‌ن، به‌رگری و ده‌رپین له‌ داهینان ده‌که‌ن؛ چونکه هه‌ر جاریک که‌ ده‌ستکاری ده‌کات، به‌و نیازیه‌ به‌ ته‌واوی ژبان له‌ناو ده‌قه‌که‌یدا بێنیت، یان ژبان به‌ ته‌واوی به‌ینیته‌ ناو ده‌قه‌که‌یه‌وه و بیه‌گه‌یه‌نیت به‌ ئاستی خه‌ونی نووسین. ئەویش یه‌ک له‌ مه‌حاله‌کانی نووسینه. نووسین هه‌ول ده‌دات بۆ مه‌حاله‌ مانه‌وه‌ش له‌ناو ئەو مه‌حاله‌ سووربوونی نووسه‌ره‌ بۆ بێنینی ژبان به‌ته‌واوی له‌ناو ده‌ق.

شاعیر

شاعیر سه‌رگه‌رمییه‌کانی خۆی له‌ سنووری بێرکردنه‌وه و جیهان‌بێنییه‌وه ده‌ست پێ ده‌کات و گیانی چالاکه‌ به‌گشت جوانییه‌ هاویه‌شه‌کان.

ئاراسته‌ی ئالۆزکردنی جوانییه‌ هاویه‌شه‌کان نییه. ساده‌کردنه‌وه‌یه‌تی، به‌رپه‌سه‌ به‌رامبه‌ر به‌رزبوونه‌وه و رِسکاندن پێ شیعرییه‌ت و جووله‌ی ئاخاوتن له‌ زماندا، په‌یوه‌ستیشه‌ به‌وه‌ی پتوه‌ندییه‌کانی نێوان جوانی و فۆرمه‌کانی کۆمه‌لگا وه‌ک پرۆژه‌یه‌کی په‌رپێدان وه‌رگرت.

کاری گوتار دامه‌زراندنیش له‌ پتوه‌ندییه‌کانه‌وه بکاته وینه‌یه‌کی راسته‌قینه‌ی ئەزمون‌کراوی هه‌قیقه‌تی مرۆڤ. له‌ هه‌مان کاتدا له‌ توانا‌کانی ده‌رپینیدا به‌رزیان بکاته‌وه ناو رایه‌لی رسته و ئیقاعی وێژانیان لێوه‌ وه‌ک نیشان و نیشانه‌ پیشان بدات، هه‌روه‌ها ده‌سه‌لاتی هه‌ستیاریشی به‌سه‌ر ئاشکراکردنی چاره‌نوسی جوانی له‌ شیتوازی نادیاردا پالپشت له‌ به‌رزبوونه‌وه‌که‌ی بکات.

ته‌وه‌ره‌کانی هه‌ست و سۆز و خه‌ون بخاته‌ گه‌ر بۆ هه‌یشتنه‌وه‌ی به‌رده‌وامی چیتیی گیانی. جوانی وه‌ک ره‌گه‌زتیکی چالاک و بنیادنه‌ر له‌ پیکهاته‌ی ده‌قدا بکاته ناوه‌ندی به‌ یه‌گه‌یشتنی پتوه‌ندییه‌کان و باوه‌رپینان به‌ هه‌قیقه‌ت و توانا‌کانی ژبان. بۆ واتای راسته‌قینه‌ی له‌ناو ده‌روبه‌رتیکی بێ هیز له‌ هۆشیاریی فیکریدا ئاکار داپرتیت.

به‌دواداچوونی میژووی گیان و ئەوانی دیکه و چاونه‌ترسییش به‌ره‌و‌رووی ئەم ئاکار دارشتنه بکاته مائی هەر هه‌موومان و نرخیکی هونەری مانا دەرئەکه‌وتوه‌وه‌کان هه‌لدا‌ته‌وه.

کرده‌ی نووسین وه‌ک سه‌ره‌تایه‌کی هه‌میشه‌یی و خاله‌یه‌ک‌ترپه‌رگانی کات پیا‌ری‌زیت، به‌فراوانییه‌کی کراوه و کاریگه‌ریش بانگه‌وازی لایه‌نداری ته‌واوی را‌بگه‌یه‌نیت. دوا‌جار به‌ئاستی به‌های مرۆف بیناسینیت، بیرسیت ئەری ئاستدارییه‌کانی شیعر و مرۆف چین له‌واقیعه‌دا جیبه‌جیبیان بکات و جیی په‌سندی بن. تا چه‌ند توانیوه‌تی جوانی و هونەر بگه‌یه‌نیت ئاستی ژبان و درکاندن.

فهره‌نگ

وشه‌له‌ناو فهره‌نگدا به‌یه‌ک مانایی سنوورداره. له‌سه‌ر ئاستیکی جیگیر و نه‌گۆریش پتوه‌ندیی بۆ ده‌ستنیشان کراوه. واته‌له‌ناو ژبان و بزوتنه‌وه‌ی به‌ره‌و‌پیشه‌وه‌ چون کار و چالاکیی لێ وه‌رگیراوه‌ته‌وه و خانه‌نشین و لاکه‌ناره.

شیعر هێز له‌خودی زمان وه‌رده‌گریت؛ به‌زمانی ناو ژبانیش شیعریه‌تی ده‌رژیتیی و پتوه‌ندییه‌کانی به‌جیهان ده‌به‌ستیته‌وه. کار و چالاکیی وشه‌گه‌رمه‌کانی ناو ژبان وشه‌بی هێزه‌کانی ناو فهره‌نگیان له‌خه‌یا‌لگه‌ی نووسه‌ری خود و وریا دهره‌ده‌ر کردووه. هه‌ست به‌نائومی‌دییه‌کی ترسناک ده‌که‌م له‌و وشانه‌ی له‌ناو فهره‌نگان وه‌نوز ده‌دن دوا‌ی گواستنه‌وه‌یان بۆ ناو رسته‌ی شیعریی کتو‌پر خه‌وی دووباره‌کردنه‌وه‌ی لێ ده‌که‌ویت، له‌باری دووباره‌کردنه‌وه‌شیاندا، بچو‌و‌کتر ده‌بنه‌وه. ده‌سته‌واژه‌له‌ناو فهره‌نگدا خو‌شبا‌وه‌ر و بێ ئومێده‌ به‌یه‌ک مانایی ئیکتیفای کردووه و فۆرمه‌کانی کۆتایی پێ هێناوه.

شاعیریش له‌ناو فهره‌نگدا سه‌ر ده‌بیت نه‌ک سه‌رسام. له‌وشه‌کانی به‌رده‌ست و زه‌ینی خو‌یه‌وه‌ ده‌ست پێ ده‌کات. رۆشنییری ئەکادیمی و فهره‌نگنوس و زمانه‌وان له‌وشه‌کانی ناو فهره‌نگ کار و چالاکییه‌کانیان به‌ره‌م دین. له‌فهره‌نگدا ئاستی جیا‌وازی زمان نییه. هه‌موو دا‌هینانیککی زمان له‌ئەده‌دا له‌دەر‌وه‌ی فهره‌نگ رو‌وده‌ات، ده‌قی نایابیش له‌کرۆکدا له‌پتوه‌ندیی زمانه‌وه‌ سه‌رکه‌وتن وه‌رده‌گریت.

له‌ناو میژووی ئەده‌دا ئەده‌بیک نییه له‌وشه‌کانی ناو فهره‌نگه‌وه‌ سه‌رکه‌وتنی به‌ده‌ست هێنا‌بیت، بۆیه‌ فهره‌نگ لای من بووه‌ ته‌لیسمیکی بکوژ زوو خو‌م له

قه‌له‌مه‌وه‌ی ده‌سه‌لانی دهره‌ینا. ژبان فهره‌نگی شیعره. هەر شاعیری‌ک هانا بۆ وشه‌کانی ناو فهره‌نگ بیات نه‌شازیی خو‌ی به‌شیعر ئاشکرا ده‌کات. مامه‌له‌ی له‌گه‌ڵ وشه‌ی ئاماده‌کراوه. با‌یه‌خی ساته‌هۆشیا‌رییه‌کانی ناوه‌وه‌ی خو‌ی له‌ده‌ستداوه. ئەگه‌ر نووسینیکی ئەده‌بیش ساته‌هۆشیا‌رییه‌کانی ناوه‌وه‌ی نووسه‌ر ته‌قاندنه‌وه‌ی تواناکان و چالاکی نه‌بو‌بیت، ده‌قیکی به‌تاله‌ له‌ئەفسوون و هۆشیا‌ریی نووسین.

مانیفیست

وه‌ک پرۆژه‌یه‌ک مانیفیستی شیعریم را‌گه‌یاندا، بۆ ئەوه‌ی ئەم را‌گه‌یانده‌ن بیه‌تته‌ پالپشت و تیشکو‌ بۆ ئەزمونی شیعریم. مانیفیست و خو‌ر‌وو‌نکردنه‌وه‌ په‌نجه‌م‌ور و روانیینی تایه‌تی نووسه‌رن به‌که‌رسته‌یه‌کی خه‌ملیو و ئەزمونیکی راسته‌قینه‌ به‌رامبه‌ر نووسین. بۆ نووسین و گه‌لاله‌کردنی به‌قوولی سه‌رجه‌م ده‌قه‌کانی خو‌م به‌توانای گۆران له‌ژبان و هونەر هینایه‌وه‌ ناو زه‌ینم. له‌مه‌ودای خالی لاوازی تا خاله‌سه‌ر سو‌ر‌ه‌ینه‌کانی ئەزمونم وه‌رگرت؛ به‌وپه‌ری هۆشمه‌ندی جیا‌وازی هه‌ست کردن له‌مه‌ودا‌کانی مامه‌وه‌ و تی‌فکریم تا بووه‌ پرۆژه‌ی باش بیرکردنه‌وه‌ و گه‌تو‌گۆبه‌کی رۆشن. بنه‌ماکانیم له‌ش‌ه‌وق و کاکله‌ و ناخی ئەو مه‌ودایانه‌ دۆزییه‌وه‌ که‌ له‌واقیعی نووسیندا هینا‌مه‌ته‌ گۆری. ئەو واقیعه‌ی چۆنیشی بیر لێ ده‌که‌مه‌وه‌ و ده‌بجو‌لینم.

پیش نووسین بیر له‌مانا ناکه‌مه‌وه؛ دوا‌ی نووسین مانا ده‌دۆزیته‌وه. هه‌روه‌ها بیرو‌را‌کانی رام‌گه‌یان‌دوون هه‌موویان له‌ده‌قه‌کان شو‌ینی ژیری‌ژی و ئەو ئاماره‌ و نیشانه‌ی تییدا به‌ره‌م هاتوه‌ ئاشکران. چاره‌سه‌ری هه‌ندیک له‌هه‌سته‌رۆمانسییه‌ سه‌ره‌تاییه‌کانیشم کردوون؛ هیل‌م به‌ژیر دیره‌لا‌واز و سه‌رسو‌ر‌ه‌ینه‌کانی کیشاون. خه‌ونم کردووه‌ به‌فۆرمی ده‌ست پێ کردن و دووباره‌گه‌رانه‌وه‌ بۆ واقیعیکی دامه‌زرا‌وی خه‌ونی.

قوناغ

شیعر وه‌ک درێژ بووه‌وه‌ی قوناغی پینشتی وه‌رنا‌گی‌ریت، له‌هه‌ندیک ره‌گه‌ز یه‌ک ده‌گرنه‌وه، له‌زۆر ره‌گه‌زیش ته‌واو ئاستیان ده‌که‌ویتته‌ نینوانیان، دژی قوناغ و ریباز و قوتا‌بخانه‌ و دا‌به‌شکردن؛ ده‌قی دا‌هیندرا‌و به‌سه‌ر ته‌واوی ژبان دا‌به‌ش ده‌بیت.

ژبان و خو‌یندنه‌وه‌ی رو‌وداو و دیارده‌کان به‌یه‌ک ئاراسته‌نایه‌ن. به‌جیا‌وازی بی‌ری یاخی و که‌رسته‌کانی شیعر له‌که‌شی شیوه‌گۆریندان، ئاستیش به‌ره‌و‌گۆران و

تیئکه لایوبون وهرده گرن. هیچ قوناغیتکیش ناتوانیت قوناغی پیشه خوی ته واوله ناو خویدا ون بکات و داهینانه کانی له گوشه به کی ته نگه بهر گه مارۆ بدات. جیاوازیبه کان سروشتین. جیاوازیبه کانی ئه و قوناغ و ئه زمونانه ی له داهاتووشدا ده بنه هۆ و مایه ی گفتوگۆی گۆرانکاری هم مدیس ههر سروشتی ده بن.

شيعر له زماندا رهونه قی شيعرییهت به دست دههیتیت، زمانیش به ناراسته ی هاتنی ناستی گۆران و تیئکه لایوبون وهرده گرت.

نایا زمانی قوناغه کانی ژیان دریژه پیدهر و دووباره کردنه وه ی به کن. به جیاوازیی ئه و دهسکه وته هونه ریبانه ی له ئاکامی په ره سه ندنی بیر و پیوستییه کومه لایه تی و شارستانییه کان ئه زمون کران و دامه زراون، یان بابهت و مه به سته کان شیوازیان ده گۆرین و نیشانه کانی ههست یی ده گرتین. زمانی شيعر، شيعرییهت له زمانی قوناغیتکی دیاریکراو وهرناگرت، هه موو سه رده م و مه وداکان راده کیشیتته ناو بازنه ی به رپوه چوونی خوی، هیژ ده رتیئیتته ناو ته کانه کانی بۆ به کاربردن و ناماره ژیرپرتییه کان.

قوناغیتکی، داهینان تاجی له سه ره هیمایه کی دلیری نه نابیت، دریژه پیدان و میژووی نییه. هه ندی باری قوولی سه رسامی سۆفییهت له نووسینی ئه مپۆ ده بیندین. سیماکانی له قوناغی کلاسیکی رهونه قیان بیندراوه. وهک پیوستییهک له مرۆدا ئه زمون ده گرتیه وه. ئه و پیوستییه ونبوونی نوبه خشی نییه له ناو کلاسیک؛ ئه و شتانه ی له رۆژ و رۆژگاری خویان ده رده چن به ره و به ئه ده بیون، شته کانی له ناو کومه لگا ئه ده بن و ئه وانی تواناشیان تیدایه بینه ئه ده ب ده قئاویرانن به جیاوازی بنیادی دامه زراندن. هیللی پروونیش روانینه کان بخاته باری قوولبوونه وه و سیما هاوبه شه کان بناسین. زمانی جیاوازی قیقاغی جیاوازی لی ده بیته وه. شیوه کانی ده رپینیش له ئیقاغ وهرده گرت. وهک فۆرم و پیکهاته ی رسته به ندیش جیاوازیبه کان به ره و چه ندین ناراسته ی جیاوازی ریمان ده کیشن و به کارامه یی به گه رمان ده خه نه وه بۆ دوانه خستنی ژیان که ژیان خوی کرده یه کی دواخراوه. خاوه ن فۆرم و توانایه کی سه رسورپه تییه شه.

پایوستی

له و لیوردبوونه وه یه ی هه ستم بۆ ژیان و هه لیزاردنی شته کانی ده رو به ره هه لوتیستی وهرگرت. شه پۆلی هۆشیاری له ناخمدای خوی هه لایوشت و به لگه ی ئه وه ی پیشان دا له ناخدا په یامه رپیک خولقاوه پایوستی به ده رپین و نووسینی کتیبیکه بۆ هه مووان.

له و خرۆشانه ی خه ون و واقیع و ژیان داوایان له گیانم کرد، پیوسته کۆمان بکه یته وه خالی به یه کگه به شتینشمان شيعره. فه زای زیندووی په یامه ریه تی له بوونم رسکا. گۆرانیتکی ریشه یی له روانینه سه ره تاییه کانم به رپابوو، به لام له رووبه روو بوونه وه به کی گیانیی به که مین ناماده بوونی نووسین له سه لیه و چه ژمدا چه خماخه ی دا. خوی وهک کاتیککی به رجه سته له بینین و نووسین پیشان دا. ژیان و مه رگم له ناودا کرده سه رمه شقی پایه داربوون.

سروشتی گوزارشت کردنیش ده گۆرین هه ندی جار واقیع و ژیان به رده ده م و ده چه مه ناو خه ون، هه ندی جاری دیکه ش خه ون به رده ده م و ده چه مه ناو جوانییه کانی واقیع و ژیان. ئه م جیتگۆرکی کرده بیر کردنه وه و گفتوگۆ و بینین و ده روونم نازاد ده کن و ده چه مه ناو که شی نووسین. واته دۆزینه وه ی واقیعی نووسین. نووسینیش له هه موو شویتیکدا هیه. تا له بۆشاییه کانیش پیوسته شاعیریم له مردنیشدا وه لامی پیداووستییه شيعرییه کان بده مه وه. سوپاس بۆ خودا چاره نووسی له دایکیبوونم له ولایتیکدا بووه، شيعری تیدا خوشه ویسته.

ره خنه

نووسین ده رباره ی ده قه کانم رپیک خراون. ئایا بوونه ته هۆبه ک له دید و دیدگیانه وه به خۆمدا بچمه وه. ره خنه ئامرازیکه بۆ باش تیگه یشتن له ئه ده ب، جوژه سه ره لیشیوانیتک بۆ خوینهر به دی ناهیتیت. سه ره به خوییی ده ق و خوینهر گرینگه. کرده یه کی شارستانی و زانستییه رۆشنییر سه داسه د خوشحاله پیتی، به لام له و ره خانه ی وهک مه به ست رای ده کیشمه ناو ئه و نووسینه به کتیکیانم بۆ ده ستنیشان نه کرا پسپۆرانه له ناو ده قنیکم به پرۆگرامیککی ئه کادیمی، یان خه یالیککی داهینه رانه کاری کردبیت و به شیک له کرده ی ره خه نیی له ناو خویدا هه لگرتبیت. کم ئه زمونی و که موکورتییه ده قی منی خستبیت به رده م کومه لیک نیشانه، یان خوینهری خستبیتته خویندنه وه به کی تاییه تییه وه که پشت به میتۆده کانی ره خنه گر به ستبیت.

ئه و دیاردانه و امان لی ده کنه بپرسین ئه ری ئه م نووسینه نه بۆ رپیک ده خرین. هه قیهت له کویتیه. ئایا هیچ له و نووسه رانه ی که رۆشنییری خویان ناماده یی له نووسینه رپیک خراوه که دا نه بینوه، توانیوانه پتوه ندیبه کانی نیوان ده قه کانم بخویننه وه و خویان تیبدا ناماده بکه ن بۆ کاریکی زانستییه نه توانای مانه وه ی هه بیت. خالیک، یان

چەند خالئىكى قەناعەت پىكەر بخاتە ناو گەفتوگۆۈە كە مەتسى بىت بۆ ئەو بىرورا
هونەرىيەنى من پىشكىشىم كىرەن، ئاراستە و برواى منيان پىك هېتاه.

رەخنەگرانى ئەكادېمى و خەيال ساغىش، توانىوانە پانتايىبەكى ھەمىشە ئامادەى
ئەزمونم پىشان بەن ھەستىارىبەكى قولئى تىدابت لىناوى ئاسوودە بىرىكەمەو و
پەيوەستىم بە خەونى نوسىن. ھەمىشە پروايەكى پتەوېش بەجىھانى مندالىبەو ھەپە.
ئەو ھەستە پاكەى لە گىانى مندالىبەتى پەروەردەكراو. ھەمان ھەستى پاكىش لە
سروشندا دەجولئىت؛ مندالى و سروشت ناوئەندىكن لە ھەموولايەكەو ھەپە دەچم.

لە پتەوئەندىبە برادەرىبەكانم بە ھەموو ھەستەكانمەو رىز لە بەرامبەر دەگرم. كەچى
زوو لەو ھەالى دەبم بەرامبەر پتەوېستە وەك گوتىزىكى پوچ لە لىئايى فرى بدرىت.
چۆلەكە پىش و تەنىشستى خۆى دەبىنئىت، خاوەنى بىنن و مەوادايەكى
بىشومارىشە. بە پىچەوانەى چۆلەكە يەك ئاراستەى بىننم بۆ ژيان ھەپە. ئاراستەى
بىننى ھەقىقەت و ھەردەى رۆشنىبرى و داھىتان، پەپەوېشى دەكەم. چ زبانىكىش
بەو ھۆپەو پىم بگات پىي زەرەمەند نام.

دىاردەى بىزراو لە ئەزمونى شاعىرىبەتى من بىندراو. ھەپەو بە نوسىنىك
بروومىبەتە كەشكەلان، داوى ماوئەبەكى ئىجگار كورتىش ھەر خۆى ھەمان كەسى
خاوەن ئاراستەى كەشكەلان بوونى ئەدەبىمى رەت كىرەوئەو. كە ئەو ماو ئىجگار
كورتە ناتواندرىت وەك گۆران و ئەزمون لە دىد و دىگا تەماشابكرىت.

ئەگەر نوسەر خۆى لە ئەنجامى ئەزمون و كاركردى لەناو ئامازە ئەدەبىبەكان
گەبىشئىت بەو دوو ئاراستەبەى كاركردى وەك ئاكامى وەرچەرخانىك بىر لە ئاستەكان
دەكەمەو و پىي خۆشحال دەبم. ئەگەر ماىەى سوود وەرگرتن بىت سوودىشى لى
وەرەدەگرم، بەلام ئەگەر لەزىر چاوپروونى و رازى كىردى دۆكەكانم ئەو ھەلگەرپانەوئەبەى
كردىتە خىتتىك و كىردەى نوسىنى بەدوابات لەوانەبە بتوانىت لە ماوئەبەكى ئىجگار
كورتدا بە چەند ئاراستەبەكى دىكەشدا كىش و نىشانە و ئاراستەكردن وەرېگرىت.
كارى رەخنەگر لەسەر ئەم پاىە دەوئەستىت سەنگى ئەدەب لە رۆشنىبرى كوردى
دەرىخات. ھەندىك نوسىن لە ئاستى ھەر بەرز رايان گرتوم. بىگومان ئەمەپان
زىدەوئىبى تىداىە. ھەشە بەشپەبەك داىپلۆسىوم لە نزمترین ئاستى ئەدەبى دىاركرراوى
كىرەوم. ئەمەشيان بىگومان و نكردى رۆشنىبرى تىداىە.

خۆش لەو دوو بەردەى دۆ بەبەكە باش حالىم. داھىتان لەو پاداشتە نىبە كە لە
رەخنەگر، يان ھىزى بالادەستى سىياسى وەرەگىرىت. خورپەى دل فەرمانرەوئەبى

بەردەوامى داھىتانە؛ دىارىبەكە خوا و زمان ئەو خورپەى دلەمان دەداتى و ئاشكرائى
دەكات.

ھىچ رىستەبەك لەبارەى نوسىنىك نامدەرەوشىنئىتەو ھەست و دەروونى
نوسەرەكەى تىپىدا ئازاد نەبىت تا سەر ئىسكان گىرىخوات لە خولقاندى دوو دىوبى،
لەگەل ھەموو نوسىنىكدام، تەنىا لەگەل ئەو نوسىنەدانىم رىك و بوغز و تاكتىكى
سىياسەت تىپىدا دەسەلاتدارىت. ئەو نوسىنانە ھۆشيارى رەخنەپان تىدا بەكارناىەت
زىاتر چاودىرى نوسىن. ئەمچۆرە رەتكىردنەوانەش تەنىا شكست بۆ خاوەنەكەى تۆمار
دەكەن. شكستىبەكەش دەبىتە بابەتى لادانى رەخنە لە مىتۆدە رەخنەبىبەكان و ئەم و
ئەو رازى كىردن لەسەر رەنجى ئەو دەقانى خاوەنى ھەقىقىتىن بەنامى شىعربەتەن.

ھەندىك لە نوسىنى بىزراو بەشپەبەكى گالتەچارانە ئامازىيان بەو وئەنە شىعربەتە:
«شەمەندەفەر گولە بەرۆزەى مېژو دەكرتئىت» داو.

لە ئىندەشدا گالتەكردن بە ئەزمونى سەركىشان بەردەوام دەبىت. پىش منىش گالتە
بە ئەزمونى سەركىشانى دى كراون؛ دواترىش بوونەتە ھىماىەكى روون و زۆر
دەرەشاو. نمونە «گۆران» كە توانىوبەتى سىماى داھىتانى تاقانەى خۆى دەرېخات
چوئەتە ناو ھەندىك كۆر و كۆمەل، نىمچە رۆشنىبرى كەم ئەزمون و نارۆش بە
«ھەلور بەلوورتەكامە - زەردو سوورو شەمامە» تانەپان لى داو، لەبەرئەوئەبەى شىعربى
لە دەرووبەرى ژيان دەرھىتا و كىردى بەژيان. ئەم دەرېرپەپان وەك بەھانەبەك
دەھىتاپەو كە لەسەر ئەم كىشە خۆمالبىبە سىماكانى شىعربى دەرەستوئە. بەھەرچال
ئەزى ئەو «رېزدارانە» كى بوون و لەمىژوودا چىپان پى كرا، لەمىژوئا ئىمەمانان
چەندىان دەناسىن، وەك رەگ و سەرچاوەى چىژبەخىش پىئەندىبە نادىارەكانى خەپال
كىردن و بىركردەوئەمان لىك ئاشكرا بكن. لە لىكجىباوونەو و پىكەوئەبوونىبىش
ھاوگۇنجانىك نىشان بەن، يان لە پانۆراماى داھىتان لە كوتدەر دەستىشانىيان
بكن. لىكدانەوئەبەى شىعربەك لەو گوناھانەبە كە لىخۆشبوونى بۆ نىبە، لە
لەدەستدانى ئەزمونى جوانناسى بەشپەك لە نوسىنى كوردى لە لىكدانەوئەبەى ئەم وئەنە
شىعربەتە داواى بوردن لە گىانى بەھىزى ئەم گوناھە دەكەم.

دەقى من كەم تا زۆرىك ھۆشيارىبەكى جىاوازى ھىناوئەتە گۆرئە. ئەم وئەنەبەش
بەرھەمى بىرى گەرمى منە؛ خەپالى شاعىرىبەتەم لە ھىتانە پىشەوئەبەى مندالى تاقى
كىرەوئەتەو.

بەك لە جەئەكانى ھەفتاپەكان، جەئەكەم پەنجا فەلس بوو لەگەل يەك لە كورە

مامه‌کانم چوین په‌نجا فلسفه‌که‌مان خسته ژیر سکه‌ی شه‌مه‌نده‌فهر به‌و نیازه‌ی په‌نجا فلسفه‌که‌گه‌وره ده‌بیت و فۆرمی سه‌د فلسفی وهرده‌گریت. به‌ئنجامی‌ئو کرداره‌ده‌توانین چیتز زیاتر له‌چه‌ژن وهر‌بگرین. که‌چی به‌شپوه‌به‌کی‌وا هه‌ردوو دیوی په‌نجا فلسفه‌که‌ی سرپه‌وه‌شوتنه‌واری پاره‌ی پتوه‌دیار نه‌ما. جا شه‌مه‌نده‌فهر له‌چیتزی جه‌ژنیک بیته‌شی کردووم و چیتزی ساتیک له‌مندالیی کوشتووم.

له‌م وینه‌یه‌دا سرپه‌وه‌که‌م وه‌ک کاردانه‌وه‌کار پین کردوو و جوولاندوومه.

به‌لای زۆرتیک شه‌مه‌نده‌فهر هۆی گه‌یاندن و گه‌شت و خۆش‌حالییه، به‌لام له‌دید و دیدگای‌ئو کاتی من وه‌ک درنده‌یه‌کی ترسناک ته‌ماشنا ده‌کرا. هه‌روه‌ها وه‌ک وینه‌به‌کی رووبه‌روبوونه‌وه و گرژبوون به‌کار براوه. شه‌مه‌نده‌فهر هاوتاکراوه به‌که‌سایه‌تیی دیکتاتور و جوولیندراوه که‌هۆی نه‌شوفاکردنی ژیان و زمان و نیشانه‌کان ده‌سپرتنه‌وه. هیتزی خود له‌م وینه‌یه‌دا ده‌سه‌لا‌تداره. ده‌قتاوتیزانییه‌کی نیشانه‌ناسیشم له‌نیوان هیتزی نووسین و هۆشمه‌ندیی کۆمه‌لگادا دۆزیوه‌ته‌وه. دۆزینه‌وه‌ی‌ئو ده‌قتاوتیزانییه‌ی له‌کیشی ره‌خنه‌نووسیک نییه که‌خاوه‌نی پرۆژه‌ی دۆزینه‌وه‌نه‌بیت.

شوپن و هیتما و هیتزی خودی چالاک له‌ده‌رپه‌نه‌کامدا وینه‌یان زۆرن، به‌لام تا بلتیی پر سرووشی هه‌مه‌چه‌شنی مرۆف و شپوه و شپوازی ته‌قینه‌وه‌ی خپرا.

هه‌ندیک له‌نه‌وه‌ی پێشه‌خۆم و نه‌وه‌ی دوا‌ی خۆمی گو‌تپه‌یه‌لیان، به‌هه‌ولیی گرووپییکی لیک‌نزیک، نووسینم ده‌رباره‌رێک ده‌خه‌ن. به‌ئاشکراش کار بو‌ئو هه‌واوکارپه‌یه‌یان ده‌که‌ن. گرووپ دووباره‌کردنه‌وه‌ی ره‌فتاری خیتلایه‌تیییه؛ به‌هه‌مان جوور و ده‌ستووری سه‌له‌فیان به‌رپتوه‌ده‌چیت. هه‌رخه‌وندیده‌یه‌ک ئه‌فسانه و ناوه‌ندیک‌ی زال و کاربگه‌ره له‌نووسیندا، ئه‌و ئه‌قلییته‌که‌نوخوازانه‌ی برابان به‌بیرکردنه‌وه‌ی ئه‌وی دی نییه، ترسی هه‌له‌شانه‌وه‌وه‌ک عه‌لیشیشی گیشبووه‌وه‌ده‌یانباته‌وه‌ ناو‌قه‌باره‌ی سروشتی خۆیان. که‌واته‌ ده‌ژایه‌تی کردنه‌که‌ به‌سروشتی و تۆمارکردنی نا‌کوکیی ئه‌وی دی وهرده‌گرم؛ نووسه‌ر بینه‌ی ژیان و سه‌یری دنیاکردنی بووه‌کو‌نتروۆلکردنی ئه‌وی دی له‌گه‌ل‌ده‌روون و بیرکردنه‌وه‌ی خۆی گه‌یبووه‌ته‌کو‌تایییه‌کی بیتزاو. نووسه‌رتیکیش له‌گه‌ل‌خودی خۆی گه‌یشته‌کو‌تایی، گو‌رنه‌ته‌له‌و مردۆخه‌ پتویسته‌بجیت داوا بکات له‌خانه‌ی پیر و په‌که‌وتوو‌ه‌کان ناو‌نووس بکرتیت. بگه‌ره و به‌رده‌م له‌گه‌ل‌ئه‌وی دی نییه، بینه‌ی ژیان و سه‌یری دنیاکردنم له‌گه‌ل‌ده‌روون و بیرکردنه‌وه‌ی خۆم هه‌میشه‌ له‌ئه‌زموون و نیشانه‌ناسیده‌یه. گرووپ ده‌ستکردی ده‌سه‌لات و هیتزی بالا‌ده‌ستی سیاسییه. کار پین کردنیسه‌ی به‌نیازی رێ پین بزرکردن و دووچاری گرفتکردنی ئه‌وی دی خۆی ترسیکی

که‌مه‌رشکینه‌ له‌ئه‌زموونی پر شایه‌ن به‌ئامازه، باوه‌رپته‌ویشم به‌هیتزی خه‌ونینیم بو‌نوویه‌خشی. وا ده‌بینم یه‌ک یه‌ک ده‌گلین و رووبه‌رووی داهیتان شه‌رمه‌زار و چاوه‌ره‌ه‌وژیر ده‌بن. خاوه‌ن پرۆژه‌ش ده‌بیت به‌خاوه‌نی ئه‌و سه‌روه‌ریه‌بیده‌نگییه‌ی که‌ده‌قه. هه‌روه‌ها جیاوازی نه‌وه‌جیاوازه‌کانیش به‌دیاردیه‌کی ته‌ندروست ده‌زانم و رپیزی لێ ده‌نیم، به‌لام بیز له‌حاله‌ته‌ناسروشتییه‌ده‌که‌مه‌وه‌له‌سه‌ر بنیادی روانین دروستی ناکه‌ن و ئیره‌یی و حوکی پتیشینه‌ی بێ سوود به‌رپتوه‌ی ده‌بات. هه‌رگیزیش بیرم له‌وه‌نه‌کردوو‌ته‌وه‌هیتلی هاوبه‌شی خۆم له‌شيعری کوردیدا جیا بکه‌مه‌وه، به‌لام هه‌رده‌م ئه‌و بپیرکردنه‌وه‌یه‌ده‌مخواته‌وه‌که‌هه‌نگاو‌یک‌ی چوست و بنچینه‌ییی دیکه‌بم له‌ئه‌زموونی قه‌ناعه‌ت پتیه‌اتووی خۆم. له‌هه‌موو ناوه‌ندیک‌ی به‌گتیه‌لێش دوور ده‌که‌ومه‌وه، سه‌رگه‌رمی به‌دیته‌نایی خه‌ونی نووسین ده‌بم.

له‌سه‌رحه‌م ده‌قه‌کانیشدا ناراسته‌یه‌کی خه‌ونیم ده‌رپه‌وه. من وه‌کو‌که‌سایه‌تیی خه‌ونیکم له‌شيعره‌وه‌به‌ره‌مه‌هاتووم، خه‌ونیش راده‌گه‌یه‌نم. نادیارپه‌یه‌ک له‌خه‌وندا هه‌موو گه‌مارۆکانی شکاندوو، نووسین راوی ئه‌م نادیارپه‌یه‌یه. خه‌ون دره‌وشانه‌وه‌ی واقیعه، زمان له‌ده‌قی خه‌ونیدا نامرزی گه‌یاندن نییه، نامرزی سرووش و چالاکیی وینه‌یه. ئاسانه‌بگه‌یت به‌ئه‌وی دی، به‌لام ئاسان نییه‌بگه‌یت به‌خودی وریای خۆت؛ که‌گه‌یشتی به‌خودی وریای خۆت، ده‌روه‌و ئه‌وی دی به‌لاته‌وه‌ده‌بسه‌شتیک‌ی لاوه‌کی، یان زۆر لاوه‌کی. گه‌یشتووم به‌وه‌قه‌ناعه‌ته‌ره‌هایه‌ته‌مه‌ن و کات و هه‌ر هیتنه‌بوار و ماوه‌م ده‌ده‌ن بزانه‌م من چیم له‌ژیان ده‌ووت به‌گرینگیشی نازانه‌م، بزانه‌م ده‌روه‌و ئه‌وی دی چیان له‌من ده‌ووت.

ئیلتیزام به‌پروا هونه‌ریه‌کانی خۆمه‌وه‌هه‌یه، کولتووری تایه‌ت به‌خۆشم هه‌لبێژاردوو و کاری پین ده‌که‌م. هه‌ستیش ده‌که‌م کۆمه‌لگای ئیمه‌چووه‌ته‌ناو‌نه‌ریت و رابردوو، پتویسته‌ده‌ره‌بیتدريت.

خویندنه‌وه

شپوازی خویندنه‌وه‌به‌شیک له‌به‌های چیتزی له‌ناو‌خزیدا هه‌لگرتوو. سه‌ره‌نجام ئه‌م گواستنه‌وه‌ی چیتزه‌ش ده‌بیته‌به‌شیک له‌رۆشنییری گو‌تگر.

شيعر وه‌کو‌ده‌ق.

شيعر وه‌کو‌شپوازی خویندنه‌وه.

دوويه كهن له يهك سه رچاوه وه پهره يان نه گرتووه.

وهكو دهق دهسه لاتى جوانى و بېر كرده وه له چيژ دروست دهكات.

وهكو شيتوازي خويندنه وهش، دهنگ و جووله و هيماكاني دست و روخسار رولتى جوانى و بېر كرده وه دهگپړن و وپنه دروست دهكهن.

نه زموونى شيعر خويندنه وهى ناو هول و بهر ميكرؤفونم هه يه، بهلام شيتوازي خويندنه وه و دهنگ و جووله و هيماكاني دست و روخسارم پيونه ندى خوئى له گهل گوتگر ناوژتته وه. نه توانينى گواستنه وهى ماناو جوانيى له ناناگاييم دهجووليت و مه وداكاني بېر كرده وهى خوم له گهل مه وداكاني چيژى گوتگر سه رچاوه دكانيان ليك نزيك بكه موه.

شيعر شونى راسته قينه ي گرتووه. چرپونه وهى چيژى كومه لگاي كوردش له شيعردا بووه ته ناوه ند. هيچ هونه ريكى دى هينده ي نه م به شه پره وده دهى چيژى كومه لگاي نه كرده وه. هه نديك خورپه ي بزروي ناخ هه ن، ره گزه كاني ديكه ي نه ده بي نايدوزنه وه. ته نيا شيعر له بارى درهوشانه ويدا ده توانيت بيان دوزتته وه. نووسين و هونه ر ناراسته يان به ره و ژيان و چيژه، بهلام كرده ي داهيتاني په تى، ستايشى ژيان نيسه له پيناو چيژ، تيروانينى نوئ درباره ي ژيان و چيژ ده خولقيتنى و ديكه اته قه ناعه تى مرؤث، مرؤقى نوبه خش و به خشنده ش رازه كان ده دوزتته وه.

تپه راندن

به هيچ شتويهك پروام به تپه راندن نيسه، بگره پروام به گوران و جيهان نيسه جياواز هه يه. تا ئيستاش نه متوانيوه پروا به وه بهيتم «نالى»، «بابه تاهير» ي تپه ركردوه، هه روه ها «گوران» جهسته ي شيعرى كلاسيكى به ته واوى جن هتلاوه. ئيمه مانانيس خالى جيا بونه وهى ره هانمان له گهل نه وهى پيشه خوماندا نابيت. دهقئاو تيزانيسه كى به هپنز له نيوان هه مو نه وه كاندا ئاشكرايه و له وانى دواى ئيمه مانانيس به رده واميى دهميتيت. وا ده بينم هه ر رؤژ و رؤژگار يك جيهان نيسه خوئى به سه ر كه سى خاوه ن جيهان نيسه رؤشكهر و هيماي هه مه چه شن ده سه پيئن. وهك چؤن هه مو وه رزتيك به فراوانى سه يري ئاووه هه واى تايبه ت به خوئى دهكات و ده يسه پيئيتيش؛ نه م ئاووه هه وايه شه كه م و زؤر يك كاريگه رى به بارستى خوئى به سه ر نه شوئماي دره خته كان جن ده هيليت. نه وهى تيبينيم كرده وه نه وهى پيش ئيمه ستوونى،

ژيانيان هينايه ناو شيعر و نه زموونيان كرد. ئيمه ستوونى و ئاسويى و بازنه ييى ژيان و خه يال و خه ومان هينايه ناو شيعر و فراوانتر نه زموونمان كرد و ده وله مه ندر ناساندمان.

نه وهى دواى ئيمه ش كومه ليك جيهان نيسه ي زياد دهكهنه سه ر قوناعى شيعرى ئيمه؛ نه مه ياساى ژيانه و ده بيت قبوولمان بيت. قبوولكردى نه م هه قيقه ته ناوه نديكى چه سپاوه له پروا به خو بوون و هه قيقه ت بينين.

پرؤژه ي تپه راندن نيسه، زياتر خه ونديده ي پيكه يتاني هيماكاني خوم؛ شيعر يبه ت سيماي روونى گشت نه وه كانه.

دهقئاو تيزانى ده تگه يه نيت به فؤرمى رؤشن بيري و بېر كرده وهى چالاك و ده تدره وشيتتته وه. نه گهر رؤشن بيري به دهقئاو تيزانى له گهل گيانى به هيزى رؤشن بيري دنيا نه هينيتته ئاستى هه ست پي كرن، نه يتوانيوه له پيونه ندى و گفتوگؤ و بېر كرده وهى نه وانى ديكه ببته كه سايه تيبه ك بتوانيت زانستى ژيان كويكا ته وه. رؤشن بيري به كيش نه توانيت ببته كه سايه تيبه ك زانستى ژيان كويكا ته وه، له ناو رؤشن بيري دنيا خه يالى باش به رپوه نه چوه.

له به رزبونونه وهى هتلى هونه رى ده توانيت له ناو رؤشن بيري دنيا نيشته جن بيت و له گه ران بؤ به رپه تيش چالاك و به ره مدار بيت، خه سلته و ئاسوى خو بوونى بدوزته وه.

به هره

له داميتى هه ر دهق يكم، ميژويهك تومار كراوه. بلتي پروام به وه هه بيت نووسين هه لچوون و كاتى تايبه تيبه، يان به هره و سرووش ماوه يه كى دوورو دريژ به رده وام به شدار و هاوكارم بن له نووسينى به شه پيكه يتنه ركه كاني دهق. له و ته مه نه ي نووسينمدا كه نزيكه ي چاره گه سه ده يه كه به كامى دل له ناو سنوره كاني له هاتوچؤدام، راوى چهند دهق يكم كرده ون. نه وانى نووسيويشمن هپششان له نووسينيان ته واو نه بوويه و نه گه يشتووم به دوا دارشتنيان. پرواشم وايه به هره و سرووش كار له ئاماده بوونى نووسه ر دهكهن بؤ كه شى خرؤشان، بهلام وهك هاندر و خورپه يه كى شاروه نهك شتيكى به رته تى و ته واو كه رى بنيادى به رده وامي نووسين، له نووسيندا زياتر تپرامان و خه ون و جوانناسيى و پزدانى به پله ي يه كه م كاريگه رى و به شداريى به رده واميى ده دنه تى، ناخى وريام ئاماده ي بنيادى به رده واميى نووسين دهكهن.

سه‌ره‌تا‌کانی نووسین له‌هۆش‌یاری و یاداشت و خه‌و‌غدا‌ ئاماده‌ ده‌بیت، چاوه‌روانی که‌شی نووسین ده‌کات. له‌وانه‌یه‌ ئهم‌ که‌شه‌ چێژیه‌‌خسه‌ شکۆ و به‌هره‌ و سرووشی نووسین بیت و بنه‌ماکانی به‌رپۆه‌ بیات.

خوینەر

له‌ناوه‌دی خویم به‌بۆچوون و تیگه‌‌یشتنی زاهیدیک‌ ژبانم‌ هه‌لبژاردوه‌، شیعر هه‌لگری وزه‌ی ژبان. له‌ناو شیعریشدا‌ ژبان دوو‌چاری نه‌سره‌وتن و هه‌ندیک‌ جه‌نگی پتیبوستی کردووم. بو‌رپیه‌‌کانی روویه‌‌روویونه‌وه‌ به‌رامبه‌ر ئه‌و مه‌ترسیبانه‌ی له‌ له‌ناو‌چووندا‌ ده‌بن به‌هه‌ست، کتیبی ده‌گمه‌نن هه‌ول ده‌دم‌ تیبیان بگه‌م، دواجاریش بیاننوسمه‌وه‌، ئه‌و ژبانم‌ لا جوان و په‌سه‌نده‌، هه‌ست و خه‌ون له‌ ناو ده‌قی شیعریدا‌ ده‌یکاته‌ ئامازه‌ و ئاخواتن. له‌ ئاخواتندا‌ له‌ خالی هاوبه‌ش نزیک‌ ده‌بینه‌وه‌، یان ده‌گه‌ین به‌ وه‌لامیک‌ بۆ ئاخواتن. خه‌ون و یادوه‌ری له‌ سێبه‌ریدا‌ به‌ یه‌کتیری ده‌گه‌ن و ده‌بن به‌واقیعی‌ک له‌ واقیعه‌‌کانی بوون. له‌ نیتوان په‌سه‌ندکردن و په‌تکرده‌وه‌ی خوینهرانی هۆشیار و خوینهرانی ئاساییدا‌ نووسین له‌ کوێ‌ خوێ ده‌و‌زیتته‌وه‌. جیسا‌وازی نیتوان خوینهری زۆر و جه‌ماوه‌ر ئاشکرایه‌. قو‌ناغی شیعی‌ کلاسیکی کوردی پر خوینهره‌، به‌لام‌ جه‌ماوه‌ری نییه‌.

ئهو مشتومره‌ له‌ نه‌تیبه‌ی ئه‌و ده‌قانه‌ به‌ده‌ست ده‌که‌و‌یت وه‌ک سه‌رچاوه‌ی چێژیه‌‌خش پتیبوستمان به‌ خویندنه‌وه‌یانه‌. پتیه‌‌ندییه‌‌کی دل‌خۆشکه‌ریان له‌گه‌ل موچرک و ته‌زوو و خو‌ریه‌ی شاراوه‌ی ناخ پتیک‌ هێناوه‌.

من یه‌ک به‌ باری خویم که‌ په‌ستی دامده‌گری‌ت و له‌ هه‌موو دنیا بۆ ئومید ده‌بم‌ په‌نا بۆ دیوانی «مه‌حوی» ده‌بم‌، ئاماده‌م‌ ده‌کاته‌وه‌ بۆ گرینگیدان به‌ هه‌موو بواره‌کانی ژبان. ژبان ده‌که‌مه‌ فۆرمی گه‌یشتن به‌ هه‌موو شته‌کان. هه‌ر هه‌موو ئاستیکیش رێز له‌ ژبان ده‌نیت و هه‌ولێ به‌ره‌و پێشه‌وه‌ی و ئاینده‌ی باشت‌ر ده‌دات، هه‌ریه‌‌کیش به‌ تیگه‌‌یشتنی خوێ چێژی لی‌ وهرده‌گری‌ت. نووسه‌ریش له‌سه‌ر بنه‌ما و فراوانبوونی مه‌ودا‌کانی زمان و هێشتنه‌وه‌ی به‌ زیندوو‌یتی ئه‌و متمانه‌یه‌ی ده‌بیتته‌ خه‌ونیک‌ی به‌دیها‌تو له‌ خه‌ونه‌وه‌ش ده‌ست پێ ده‌کاته‌وه‌. من خه‌ونم‌ هه‌یه‌، له‌ خه‌ونه‌‌کانمدا‌ ده‌ست پێ ده‌که‌مه‌وه‌ و ده‌چمه‌ ناو مه‌ودا‌کانی بێرک‌دنه‌وه‌ و نووسین.

وشه

وشه‌ی خه‌ون و مندالی و مردن، بێنا‌گاییم‌ ده‌جو‌لین و لام‌ دووباره‌ ده‌بنه‌وه‌. ده‌بیت له‌ په‌ره‌س‌ندنی خویناندا‌ قسه‌م‌ له‌ باره‌یانه‌وه‌ هه‌بیت و چوارچۆیه‌‌یه‌‌کیان بۆ بگرم. فه‌زا و ره‌گه‌زی ئه‌م‌ وشانه‌ دیدگای منیان دیل نه‌کردوه‌ زیاتر به‌ لای خویناندا‌ به‌ کێش‌یان کردووم، له‌ناو مندا‌ ره‌گیان وربایه‌ و به‌ گه‌شه‌‌کردنم‌ ناساندوون، که‌شوه‌وه‌وان بۆ ئه‌زموونی خه‌ونیم، له‌ شیعردا‌ ئیلتیزامم‌ به‌ فه‌زای بوونه‌وه‌ هه‌یه‌ نه‌ک فه‌زا و ره‌گه‌زی وشه‌، بوون له‌ ده‌قدا‌ ده‌بیتته‌ شه‌پۆلی مانا و جوانی و شیعییه‌ت. شیعی من مه‌به‌ستی میژوو‌یی تیدا‌ نییه‌ دارش‌تنیک‌ی بوونی و خه‌ونییه‌. کار له‌ناو خه‌ون ده‌که‌م‌ بۆ دروستکردنی جیهان‌بینی؛ خه‌ون و مندالی و مردن پرس‌یاری ئه‌زله‌ین به‌دریژایی میژوو، نه‌کراوه‌ وه‌لامیک‌ی ره‌ها بۆ پرس‌یاره‌‌کانی ئه‌زله‌لییه‌ت بدرینه‌وه‌، هه‌ر وه‌لامیک‌ی ده‌بیتته‌وه‌ کۆمه‌‌لێک پرس‌یاری دیکه‌. دووباره‌ نیاز و که‌لکه‌‌له‌ی گه‌ران و دۆزینه‌وه‌ گه‌رم ده‌که‌نه‌وه‌. ده‌مانخاته‌ به‌رده‌م‌ نازادیی ده‌رپین، خه‌ون و خه‌یالمان ده‌جو‌لینیت. ده‌کریت ئه‌م‌ پرس‌یاره‌ دوا‌بخ‌ریت بۆ دوا‌ی کۆتایی زه‌وی، یان دوا‌ی دۆزینه‌وه‌ی بزهی مۆنالیزا و به‌ختیاری تا هه‌تایی. پروا به‌ به‌ختیاری تا هه‌تایه‌ کاربگه‌رت‌ترین و به‌پیت‌ترین ناوه‌‌رۆکی میژوو‌ی گیانی پتیک‌ هێناوه‌.

لایه‌نگر

به‌لامه‌وه‌ گرینگه‌ هه‌موو ئاستیک‌ بپیتته‌ لایه‌نگری ده‌قه‌‌کانم، یان نا. به‌های سه‌ریه‌ستی شو‌ینی نووسینی له‌ جیهان دۆزیوه‌ته‌وه‌. به‌ ته‌واوی مانای سه‌ریه‌ستی، سه‌ریه‌ستیم‌ له‌جو‌ری بێرک‌دنه‌وه‌ و هونه‌ری نوێ و چێژی نووسین بۆ خویم‌ دا‌بین کردووه‌. سه‌ریه‌ستی له‌ناو هه‌ستیاری نووسین ده‌تو‌ینمه‌وه‌. که‌سی دووه‌میش به‌ هه‌مان سه‌ریه‌ستی به‌رپۆه‌ ده‌چیت، منی وه‌ک نووسین به‌لاوه‌ گرینگه‌، یان نا. ئه‌و قه‌ناعه‌ته‌شی لا وێنا ده‌که‌م‌ به‌ هه‌موو توانای گیانی و هێزی ئه‌قلیمه‌وه‌ ئاماره‌‌کان به‌ ده‌رپین و ناوه‌ندی به‌ره‌مه‌‌پێنان ده‌گه‌یه‌نم‌. باریکی گیانی‌ش له‌ناوه‌ندی نووسین چێژی هاندانم‌ ده‌گه‌یه‌نیتته‌ پله‌ی توانه‌وه‌ و تیکه‌‌لا‌بوون به‌زۆر‌تیک‌ له‌ شته‌کان. هه‌ولیش ده‌دم‌ ژبان چێژدار و به‌جوانی په‌یوه‌ست. به‌خزینمه‌ گیانی ئاده‌میزاد. ئاده‌میزادیش بگه‌رپینمه‌وه‌ باری یه‌که‌مین فرین. جوانناسی هاوبه‌ش و رۆشنا‌یییه‌‌کانی ناو ده‌ق ده‌که‌مه‌ هونه‌ری

لیکدانه وه و تیگه یشتن بۆ په خش کردنه وهی رۆشنا بییه کانی خه یال و نه ندیشهی وه رگر. وابهستهی کولتوری پر چالاکیی کوردیم. ئەو کولتوری پێوه ندیی به ههههه موو کۆمه لگاوه ههیه، به رهههه می هۆشمه ندییه تی. که واته ئیمه ناوه رۆکی گشتیی کولتورین. تیکۆشانیکی سهخت ده کهم ناوه رۆکیکی دهوله مه ند و به فهریم.

کولتور بهو باره زیندوو هی خولقاندوو یه تی، به ناوبانگترین جووری ده برینی رۆشنبرییه. تا پاشه رۆژیکی دووریش ههه بهو شپوه چالاکی ده میتیته وه. مامه لهی من له گه ل نووسین مامه لهی ئیمانداره له گه ل خوا و سه رچاوه. خوا و سه رچاوه ده بنه پرسیار و گفتوگو، پرسیار له بوون و نه بوون و شوینه زا. دوا جاریش ده مه ویت بزانه ئه و دۆزینه وانه چین که پێیان گه یشتووم، پرسیار و گفتوگو مان چون بوونه ته یه کانگی بوونه وهی ئاسۆکانی ناوه ند. نووسینیان لپوه درێژ بووه ته وه.

شیواز

جوانیی له سادهیی و قولیبینی ده خولقییت. لیتیش شته ساده کان له ناو ده با و دلئ جوانیی تیدا هیتور ناکریتته وه. به شیک له هه شتایه کان له بنیادی قولی ته موژ کارم کردوه، ته موژ له ئه نجامی جوانیی زمان دروست ده بیت، لیتیش له ئه نجامی بنیاتی رووکه ش و هه لهی زمانه وه.

نمونه بیزمانیک ده چیتته لای مرۆقی، داوا یه که ده خاته روو. بیزمانه که لای خۆی مانا و لیکدانه وه یه کی بۆ داوه که ی هه یه و ده زانیت چی ده ویت، به لام له به ره وهی روویی زمانی نییه، ناتوانیت داوا که ی له به رامبه ر بگه یه نیت.

شاعیر هه ن روویی زمان و جیهان بنیان نییه له ده روون و ههستی داخراوی خۆیان مانایه کیان بۆ نووسینه که یان داناره، به لام ناتوانن ئه م مانایه یان به شیوازیک روون له به رامبه ر بگه یه نن، لیتلی ئه م نه گه یشتنه یه. ژبان خۆی پر له شیوازی گۆران و جموجول ته نانهت رهنگی سروشتیش گۆران له خودی خۆی په روه رده ده کات. درهخت له پارچه زه وییه کی بچوو که شه وهه وای نه شوئا وهره گریت هه موو سالتیکیش گه لاکانی خۆی له ناو ده دا و هیمای روون و شیوازی گه لانییه کانی ده کاته کرده وه به کی راست. یه ک شیوازی له ئه زمونی خه ونیدییه ویتلی دۆزینه وهی ژبانی به پیت ده سه لاتدار نابیت. مانه وه و کار کردنی له ناو شیوازی تانویزی داهینان هه لده وه شیتیتته وه، هه موو سه ره خۆیی و ده سه لاتیک که لکتیشیش زه وت ده کات، گیانی به رده و امبوونیش

داده زینیت. ئەو شیوازی له ناوه راستی هه شتایه کانه وه ئه زمونم کرد، هه ولم دا له و ئه زمونه دا کار له ناو مانای زمان بکه م و مانای باهت بریتیم.

ئه زمونیک بوو ویسته هونه ری و که لکتیشیه زمانه وانیه کانم تیدا پیتشکیش کرد. دوا ی ئه م پیتشکیش کردنه ش خواستی گۆران له ناوه وه هه ژاندمی هه ستم کرد کاریکی دیکه هه یه بۆ کردن، دنیا یه کی دیکه ش هه یه بۆ بینین و شیوازی ژبان. کاتیک ریکه به خۆم ده دم ئه زمونیک واز لی بینم و سه رگه رمی ئه زمونیک تر بم، دیاره وه ک ئه زمون گه یشتوومه ته دوا ناستی و لام ته واو بووه، ئه گه ر له ناویشی بێنمه وه دوو چاری خۆ دووباره کردنه وه دیم، خۆ دووباره کردنه وه ش که شی نووسینم له به رچا و داده خات؛ هیتی خود و رسته کاریگه ره کانی مرۆقی نوییه خشیش بۆ جوانیی و ژبان بی کاریگه ر ده کات.

راگه یاندن

راگه یاندن که نا ل و ناوه ندیک کی خزمه تگوزاره بۆ کرده ی رۆشنیری. له ناو رۆژنامه وانیی کوردیدا گه یشتووم به ئه زمونی به پیتی زۆریک له نووسه رانی کورد و سوودمه ند بوویه به بیروبوچوون و فۆرمه کانیان. له لایه کی دیکه شه وه هیتندی له به شیک له رۆژنامه وانی به ناهه ق ده رباره ی من نووسراوه، هیتنه به هه ق ده رباره ی ئه هریمه نه نووسراوه. سه ره رای ئه مانه ش به بی هیچ هۆیه ک به مه به ست و هه له ی ئه نقه ست ناوم له لیکۆلینه وه و چاوپیکه وتنه ئه ده بییه کان ده سپنه وه. به شیک له رۆژنامه وانی کوردی هه ولئ تیدا دراوه هه قیقه تی شیعی من بشیتیت. له رۆژگاری ژباندا ئه وانیه له چیتی باوه وه ته ماشای رسته کاریگه ره کانی ژبان ده کهن تا وانکارن، نویتیه خسه کانی قوربانیی ئه و هیزه بالاده ستانه ک تا وانکاران ده جو لیتن و ئاماده یان ده کهن بۆ به جیهیتانی مه رام و تاکتیکه سیاسییه کانیان، دیمه نه ساده و کاریگه ره کانی ژبان وهره گرم به تیکه لا وکردنی فۆرمه کانی گه یاندن چهن د ناستیک زمانه وانی شیعییه تی تیدا ده که مه ستونی تاییه ت کردن و دره وشانه وه. وه ک ده قی به ئه ده بسوو ده یخه مه به رده م کۆمه لیک نیشان و پرسیار شته ساده کانی به رده وام له سرووتی تاییه تی و دانایی له ناو خولقاندنی نووسین زانیاری ویتدانی و گه رمایی هه سه کانه، بوومان له ناو خۆیاندا له پینا و ناینده ی باشر به رجه سه ته ده کهن تا له ژبان کاریگه ری و کرده وهی خۆیان نیشان بدن.

تیرامان

بیدهنگی پیتوهندی دیکه له گهڼ ژبان ددوژیتتهوه، پیتوهندییه ساردبووه کانیسی له گهڼ واقع زیندوو دهکاتهوه. هه نديک شت له واقع وهرده گرتیت له بیرکردنه وی ریکی دهخاتهوه و نامادهی گوتنی دهکات. پیکهاتهی سرووتی کهسایه تیم له نیشته جیبوون له سهر زمین بۆ خوگونجانندن له ناو سهرچاوه کانی ژبان وا هه لکه وتووه. ناخاوتن له ناو دهق دروست دهکهم. له قسه کردن خودی ناماده کراو دپته پيشه وه، له ناخاوتنی ناو ده قیش ئه فسوونی خودی وربا و هوشمه ند. ئه گهر زۆر بدویم تیرامانی ناوه دم ده کوژیت و بنیادی ناماده بوونی به رده و امی نووسینم ده شله ژئ؛ ئه فسوونی خودیشم به تال ده بیت. زۆر دوان ته نیا بۆ که سی سیاسی گونجاوه، بوار بۆ گفتوگو له گهڼ ئه وی دی دروست بکات، نووسه ریش بوار بۆ تیرامانی تاکیه تی و ههسته کانی خوئی دهسته بهر دهکات. خویم به تیکه یشتن له کرۆکی رۆژگار و بیباکی گرتووه، پرۆژه کانم به هوی زمانه وه پهره پئی دهدهم، نازانم ئه وهی نووسیومه باشه، یان نا. به لام به و راستیه گه یشتموم پیتویسته له ههولئ تیرامان و بیدهنگی به رده و امدابم.

بیدهنگی لای من مانا قولئه کانی خهون ناگادار دهکاتهوه و پرسباری ژبان و بوونی هه په.

گفتوگو

هه میشه خویم له گفتوگو و دیانه رۆژنامه وانیه کان به دوور گرتووه. ئه وه دهسکه وتانهی له بوازی شیعروه به دستم هیناون، دهکری بکرتنه جیگره وهی هه موو گوتن و نووسینیکی دیکه. هیچ نیازیکی گوتنیشم نییه له دیانه رۆژنامه وانیه کان بیکه به ناوه ندی ده رپرین و درکاندن. هه موو ساته هوشباری و نهیسی و درک کردنه کانی تانویۆی نووسینیان چیسوم له هه ناوم خویمان راپسکاندوو ته دهروه له دهقه کانم درکاندوو من. خو ته رخانکر دنیشم بۆ دهق به لاوه گرینگ و ناوه نده. دهق پیتوهندییه کان جوان دهکات، فۆرمه کانی دهروونیش دهگۆرتیت. سه ره تا شته گشتیه کان ددوژمه وه. دواتر گیانی بزپوی شته کان ده نووسمه وه و ههستی تیدا ده خولقتیم.

نووسین و قسه کردنیش ده ربارهی شیعره به کردهی دۆزینه وه تی ناگه م زیاتر گواستنوه و گه یاندنه. ههول دهدهم خو می لی بپارێزم. له گهڼ ئه وهش له هه موو بابه تیک پتر تامه زرۆی خویندنه وهی دیانه رۆژنامه وانیه کانی شاعیرانی به ئه زمون و ژینامه ی

کهسایه تیبیانم.

تیروانین و زۆر وردبوونه وهش له شیعره ده مانباته وه بۆ سه رده می له دایکبوونی یه کهم مرۆف، نووسین ناتوانیت ده ربارهی یه کهم مرۆف پرسته به ک به هیز بکات، ته نیا له رزه ی گیان ده توانیت له ناویدا وردبیتته وه و بگات به باری تیرامانی یه کهم مرۆف.

تشرینی یه کهمی ۲۰۰۲ هه ولیر

ئەلف و بى

ئ

شوپىن

ھەولپىر دەسكى نىكلى دەرگاي
 بەھەشتى بەكەمىنە
 كە خوا تىپىدا پەلكەزىپىنە ھەلدایە ئاسمان
 دەنووكى رازپوشى حاجى لەقلەق
 كلىلى سىندووقى پىر خىشل و بەختە
 بلىتى وابىت
 ئەگەر ھەزەت كەرد
 گرى لە دلت نەھىلى
 ھىلانە ھى لوولدر او مىنارە ھى خانەقا
 باو ھىرت پى دەھىتى
 گەمە توانا و پىپىستى سرووش وەرگرتنە
 بۆ ئەو ھى بتوانى بەسەر پەپىژەو ھى
 كىبەركىتتە
 ھەنارت لە دەست بەرنەبىتەو ھى
 قەلا بەلندە ھى لى پەبدابن
 خالىش نەبىت لە ھەتاوى
 خانومان و گىبانى دلگىر و گەرمى
 خۆ ئامادەكەردن بۆ

ا

ئادەم

پەنجەرە
 لەسەر پىستى گايەكى دوو پەنگ پشكوتو ھى
 كە سىپى زۆرتەرە لە پەش
 ئەو بەلندەبە ھى
 خوا پەنجەكانى خۆى كەردو ھى تە پەپ و كلاوى
 ھەموو شتەكانى بەو بەخشىنە گەرم كەردو ھى
 لە ناخدا خەرىكى نوپىزە
 رازەكانى ھەلدەبىزى و دەروونىشى روون دەكەتەو ھى
 ھىلكەكانى لە ناو چاوم دادەنپت
 پىلوومى لەسەر دەنپش
 لە ئىستادا دەترووكىن
 بەدلىبايىبەك كە جىھان دەكات بەدۆستى خۆى
 ھاوارىك لە ناو ھىراستى ئاسمان رادەو ھىستىت
 ئادەم ئەى ناركىشى ھەر ھەموومان
 ئاسمان لە چاوى پىر ھەستت ساردترە
 ناوچەوانت
 زەوى دل و ئەشق و خاوەنى ھەتاو

ب

حهوا

خه ونیکی جوان بوو
ژیانینی
ژنیک پروگهش و شاد و لهش ساخ
دهنگی بارانی دهناسی
به تهنیشت کوشکیکی پر نه فسوون
که درهختی زوری به چواردهوری وه ستابوون
به ته وای هیزی قاپیه وه هه لدهات
بوچی نه وها هه لدی تهی دایکی
سه ره تاکان و کاروانی راز و یه که مین پهنگ و دهنگ
به کیژی خوا ناودار
گولای لی ده پزا
پیاویکی به بهخت
بونه کانی برده وه ناوه خنی گوله کان
ناومالی مرۆف خه مالی له تاسه
نه گهر خور ماله که می له خویدا نقوم نه کرد
به مؤمیتک رازیم

ت

باوکم

له په نجه ره ی خواوه
دهنگ هاتنه بو شاییی ئاسمان

وچانی له ناو نیشته جییه
له شه وه کانی که باوکم ده یویست بگاته زوی
لایتی ئوتومبیلی گه شتوگوزار
کۆمه لیک وشه ی خورپه داری
رژانده سهر خوانمان
به رو بوومی هه زاران چاو
له روومان رووا
زهبری زستان چیمه نی دلمانی خوارد
چاوی چالی تاریکییه
ده زانی خه لک له ته نیاییدا
هیچیان لی روونادات
له دیده نییه کی هیدی و هیمن و دلگیردا
تۆم هاته دهست
ئه ی پاکیی خۆم و خوا و ته می گهرمی به هار

پ

دایکم

داوای له یلوکیکی کرد دایکم
خولیاکانی باوانی برینداری
له ناو بخاته ئارامییه کی
پر نانی گهرم و به هاری فینک
ببینیت
سه به ته به ک کواریگ
له سهر گۆرغه ریه کانیان چه تری هه لداوه
دارتاش نه بوو

لکيک له دره ختيکی گه وره ته ماشای کرد
ده چمه ژير پيلووی رووباریکی زه رکه فته وه
به پشتمه وه به

ده روم

تا هه والی خوښ له دهنوکی تیترواسک ده رژی
بو ته وهی چلچرا و په ننگه ستیره
له هه موو شوپنیک

یارمه تی بن بو خویندنی بلبل و لیدانی دل
پارچه زه و بیه کانی دواي بوومه له رزه
ده گه رینمه وه دؤخی خوئی

حه ز ده کم سووړی خوینی ماسوولکه ی خوښ بی
به رامبه ر کانیه کانی دانیشین
هه موو شتی کمان به بیبر دیته وه
ئاویش به ده موچاوی
ته مبه له له خه و ماوه کان ده پرژینین

ج

وینه

مردوو له ژیر خاکی داگیرکراودا
نه وه کانی به رښنی نایه نه خه ونی
به به رچاویه وه ناوه کانی به دلته نگی ژاکان
وینه ی خزمه نزیکه کانی له ژووری دانیشتن
حه زیان چووه ته خوار دنه کانی
له سه ر میز جیمان
میوه هه راسانن و چاویان ده فری

ده سستی شوو شه یی شوخیکی به خته وه ر
به رتزه وه نه هیلتی ره نگیان بروا
په لکه کان بخاته کیسه یه کی نایلونه وه
هیلکه ی ره نگر او بیه خشیتته وه
ره ویک نه سپیش
چاوه زاری ناوچه وانیان
به خونای قو په نه گیا به هیز بکن
خه یالیان نه شپوی

ح

سروشت

خوړ سبه یان ناسکه
رازی یاران ی له ده سستی پر میهری ناوه
ویرد ده خوینی و به نیگا سوز ده کات
نیوه رښان ده موچاویکی
توندوتیژ و شه یقه ی سیاسه تی له سه ره
شه ق له ده ورو به ری خوئی هه لده دا
وینه ی سه گیتی ددان که وتوو
به دیار نیسکه وه داماو
جیتی به زه بییه
هیچ شتی کیشی لی روونادات
خاسیه تی مروقی پارا هه لی ده سووړینی
رسته کانی ریکویپیک نین
په یزه ی ده شکی
بچووک ده بیته وه
له رنوکی له رزبوی پلینگی یه خسیر ده کوژیتته وه

خ

ههله بجه

گروگالی خالخالۆكه
 قوول تا ژيان
 بئ گهرد تا خوناوی مانگی یه که می به هار
 سیبووریبه بۆ مندالبوونه وه
 له بئ پهروایی پیوسته رفروشییک
 موچرکیکی سارد
 به پروونا کایی شار تیپه پری
 سهیری بوونکه په نگاورهنگ ده چیتته وه
 ناره زووی به تین
 وهک دووگوردی نویتژ
 له ناوچه وان پاراو ده بیته وه
 پیوهندی به گیانی مردووه کا فانه وه ده کات
 کار و کرده وه و توانایان ده ناسن

چ

ئه نفال

ته خته ره شیکی هیچ لی نه نووسراوه
 ده ورور به ریش پر له خورپه ی هاتن
 ده چنه ناو ناخاوتنه وه
 ژیان ناسک ده بیته وه
 به ته وژم و گهرم
 وهک ماچی جه ژنی دایک

کاتیش رهنگی له بیر ناچیتته وه و ده گوزهری
 له کوپوه هاتوون
 دوای ناسین و په راندنه وه ی
 زه مبیله یه ک میوه ی نایاب
 پیوه ندیمان به یه که وه کردووه
 نه مسهر و نه وسهری نیوانمان تاسا بوو
 به زهرده خه نه هات
 سه ره تاکانی ده ستپی کردن
 بوو به فانوسییک
 له ناو ده ستیکی دلخوشدا

د

سه رچاوه

لوچی تووره بی ناوچه وانی مندال
 یاسای پر زه بروزهنگی ولاتییکه
 په ریشان به دهستی دراوسی
 ده مانچه ی بئ دهنگیش فه رمانره وا
 جوانی دل به تاو و گور لی ددها
 بیر له ئامانه ته کانی سه رچاوه ده کاته وه
 خانمکی ده مودوو به موسیقا
 کاژی هه تاوی تاگه بیوشیت
 خه زینه ی زهوی بکاته ئاوازییک
 هه لیداته ناومان
 دوو باره ی بکه ینه وه
 ناو له هه موو

بونه خوښ و عه و دالتيه كانمان بنيت
له مهرجاني گواره كيرتيكي گورانبيبيژ
نامانه ته كاني سه رچاوه و هرده گرينه وه
كه قاقاي سروشتن
كتيب دنووسرين
موزه خانه ي دهوله مه نديش ده كرينه وه
دهستنووسم هه ن و كومه ليك
كه لوپه ليش بو پيشكيش كردن

ر

هیل

هیلتيكي په مبه به ناو ديوانم كشا
سووري سريه وه
ره شيش
ونه وشه بي شيواند
قاوه بي دلتود
ته ماشام كرد دار باده م
له نه فسووني ناوينه دا ده توانيت
پرچي نه و كيرهي له ژير سابات
له جولانه يه كدا خه وتووه
نقومي په ننگ بكات
به خيتوكه ري نازه له كتيوي
نامه ي سيبه ر و رووناكبي به كراوه بي گه ياند
په ننگ ديوان نيبه
له ديوان ده چيت

و

كاترمير

په نجره ي بليت فروشتن رووناكی ليی دا
ريزه كه ته واو وه ريانگرت
سالوني چاوه روانی هه وای خوښ
كيژه سه رپه رشتياريه كهي
دوكانی بچووكی ناوی
پاكه ت و شخاته و شير و قاوه ي
به خنده يه كي به نازوه ده فروشت
كاترميري هه لواسراو
هه موومانی خوینده وه
له چركه يه كدا ناماده ي كردين
به قادرمه ي فروكه كدا سه ركه وتين
كيژي ناو فيلمه كه م تا دوايي نه بيینی
ياری به بوينباخي گول گولي
دوسته كهي بيتهووده بوو
يان بيزار و كه مدوو
چاويلكه كهي خسته ناو جاننا ده ستيبيه كهي
له سه رزه نيشت كردنی بي ده ننگ نقوم بوون
نهری دهفته ري ناو نيشانه كانم له كوتيه

ز

یاداشت

سالی تازه

لۆچیکی خسته ناوچهوانی بهختی خانووه که مان

ئه مئیش ته بای ئیمه

مانگ له کزی و دره وشاوهیی و ئاوابوون

سه رنجی راده کیشیت

دوای تاوئیک له ناو دهچیت

که سیتک خوئی و خیزان و منداله کانی

له ناوی گۆرانی له پیتشوازی پیتکچوونه کان

به گوئی نهرمه با دا ده دن

کوژراوی نوئژ

دوا دیری یاداشتی له سه ر په لکی گوئزی

به رده م سمۆره یه کی به هره مه ند به چاو دهنووسیت

تکایه گه وره مه بن

مۆسیقای رسکاوی پروومه تی گۆرانیبیژه کان

ده گوازیتته وه ناو شه میی باله خرۆشاوه کان

شه ری دوو په پووله گوئیان گول ئه شقه

تاج به سه ر گۆرانیبیه بو پاله وانیه تیبی ناشق

ز

ئاوینه

خانگی مال

قه ره ویله ی منداله کان پاک ده کاته وه

پارچه ئاوینه یه ک بو ئاسمان هه لداوی

پیخه فی به سه ر بلاو ده کاته وه

پارچه یه کی دیکه هه لده دا

که تیرخه و بوون

با پیری ئه ستیره ناسمانی

له ده موچاویکی پر راز پیتشانداین

ئاوینه زه ویبیه کی کراوه یه

ئاینده ی لی تیکنناچیت و هه ولی مانه وه ده دا

س

که مانچه

له ده م کیتلگه ی برنج

هه موو شتی کمان له به خششماندا کۆکرده وه

له ئاگری ناز و مۆرووه پژاوه کانی خوش ژباين

به رامبه رمان قۆزاخه ی په مۆ

بیری له دووری و نزیکه ی بۆنه خوشه کانی

دلی ئیمه ده کرده وه

بکریته وه یان کۆچ بکات

په نجه مان به سه ر ژیبی که مانچه وه

خوبتی بووه چیتزی هونه رهنندی شیوه کار
ماین جوانووی برده سهر ناوی راهینان و ئاسووده بی

ش

بهراورد

دهروونی پر پروبه پروبوونه وهی که له شیر
بلندایی پوینه یه تی
پرووناکیی ناوه راستی ئاسمانی جیهیتشت
نه یزانی خۆی به چی بهراورد بکات
پردی فهرامۆشی هیچ که سی به سهردا ناروا
نهینیه ک بو بوون ئاشکرای کرد
هه ورپکی ناوچه وان گهرم
دوا شه پری له گهل نه مری ته واو ده کات

ع

داوا

باران به ئاره زوو یه کی به تینه وه ده باریت
زه ویش داوا ی هیچی نه کردوه
ئه م چاکه له خۆراییه چیه
گۆرانیم بو لیموی
به لکه وه شووراوه ته رخانه
بیر له پیش که وتنه خواره وهی ده که مه وه
زه وی دلخۆشه به سه ری تیبپه ری
به رو بوومی خۆرسکی خۆی
به تاسه وه پیشکیتشت ده کات

غ

کرانه وه

خانگی مال و منداله کانم نوستیوون
پیخه فم به سهردا ریکخستنه وه
سییه کانی ژووربانیشم والا کردن
دهرکه وتم
له ریگا با گه مه ی له گهل بوون و هیزی مرویم ده کرد
گه مه ی منیش له گهل نه فسوونی نه و
نیوه ی زه ویمان
بو خۆمان برد و له ره خسینی میوه نیشته جی بووین
با پیش هه موومان
ماله کانمان پر ده کات
له خه لاتی گیتلاس و هه لووژهی تازه به ئاره زو وکه وتوو
کیتیه به میوانداریی با
دلی چالاکتر لی ده دا
کووپه شی لیوپیژی شه رابی خودایی

ف

گه نجینه

له له خۆبردوویی گوفتاری شایه د
په رده کانی گوئی شه وقی له سهر ده پژی
پشوویه کی هه ستیه
رژانه ناو له خۆبردوون

ٺه و هاو ده نگیبانه ی
 له لیو دهنه گه نجینه ی شار
 ده نگیکه ده نگیکی دیکه ده بیته هاو ده نگی
 سوژ کهرت ناکری
 سه داش یادگار بیه ده گه ریته وه
 سروشتیش دوای چاو کویر بونی جان وه
 هه مان رازی هه بوو
 چی به په نجه ره دیتنه لامان
 سوژ و سه دا
 له پشت شووشه چاو پروانن بینه پشتیوانی
 پاشماوه کانی جوانی
 که نانی چوله کهن

ق

چاو

ته مهن له ساله کان نقوم بوو
 له که نار ه ترسناکه کانیدا
 نه وه یه کم پیوه ندیی کرد به پروناکی له ناکاو
 قهره بالغبی سروشتم خاو کرده وه
 بو هه میشه خوام له شوین چاوم دانا
 گیان داری دهنه و کدار هاتنه ناوی
 ته مبه لیمان وهک جارن په روه رده نه کرد
 بی بهرد بو فریدان هه لفرین
 به شداری چالاکیه کانی ئاسمان ده که یین

ف

سیو

رۆژنامه فرۆشیکی گه رۆکی
 په ریشانی دهستی نه خوشتی
 پارهی هینده هه بووایه
 له پشتی دهستی جیتی ببووایه وه
 پرچ و سمیلتی رهنگ کار بیه کی پر له نه فسوون
 وهک لافیتنه کانی
 ببوون به دیوار به ندی قه لا
 که مهرگی نه میان دوانه خست
 نه ی بوو یایه
 پرچ و سمیلتی وهک شیر ی
 سه ر به که فی چاچییه که ی مه چکو
 له نه شقدا سه رگه ردان
 ده بووه مژده کانی سندووقی پوخته ی شار
 جغاره که ی ته واو بوو
 فریپی دا
 په نجه ره یه کی کرده وه
 ته ماشای مالی خوئی کرد
 شه ری لاله و چه لور رۆژیان راگرت
 هه وال له ناو خویناندا ده تویننه وه
 به چاوی کراوه
 له ناو لاپه ره کانی دیوانی هات یان نه هات
 بووه بی دهنگی هه تاو و لیوی سه وز بوو

له بهرزايبییه وه
سیویکی غلور کرده وه ناو ناوی پروون
چاوی گه وره بوو
ته ماشای هه موومانی کرد

ک

شه قام

دهنگیکی ناشنا شادانه
گیانی کرده
ناونیشان و بهرده نووس
له جامخانه ی کۆگای جلی تازه
سه داکان به یه کگه یشتن
تراویلکه
له شه قام و دوورپیان و سی ریان و چوارپیان
که وته شه پۆلدان
رووناکی له نیوانه کانیاندا باری
پشوی درپژی جهنگاوه ره
نازی شه قامه پرتویلاوه کانی
له ناوهندی شار دهرچوون
هه تاو زیاتر
زه مینی ته ری خه و الووی گهرم کرده وه
ههنگاو وریایی له چاوی دۆزینه وه چاند
گه شته وه رانیش گه پانه وه
ناو چرکه به ختیار بیه کانی فه رامۆشی

ک

خوین

خوین له له شمددا چه شنی زرمه ی تانگۆ
هه لیستاندمه بهر ته خته پرش
بو ئه وه ی قسه یه کت
بیته دهنگویاسیکی نایاب
دهسته کانت له هه واری پروون هه لڅستوه
باسی خو ی ده کات
دیکتاتۆر و داپلۆسیپنه ر و له ناوبه ر و جاغیان که وت
ژیان به ته نیا بو ئیمه مایه وه
له سه ر شاخیکی بهر ز
مالمان گه وره ده که یین
تامی میوه کان له کتییی چیشته لیتان
لیک ده ده یینه وه
خۆر جار تیک به ده وری دلنیایی ده سوور پیته وه
لا ده داته مالمان
چیشته تیکمان له گه ل ده خوا
باران نه رم نه رم
به سه ر مراوییه کاتمان داده باری

ل

ئافرهت

چاۋ تەمبەل بوۋە
 كىلىلى مال بەزەحمەت لە گىرفان دەردەھىتەم
 ئافرهت ئەى سىۋى گەبىۋو
 ھىتەد دىكتاتورى
 ھەموو رەنگەكانت
 لە چاۋى قاۋەبىت بى ھىز كەردوۋە
 لە پەلكەزىپىنەى ناۋ دلى خوادا پى رەنگىرى
 من بەشوتىن قاۋەبىبىۋەم
 لە شوتىنكەۋە دەستپىدەكەم
 پىپىلىكانەى ئومىد
 بە وپىنە و بوۋمەلەرزە نابەستەم
 چاۋى كەلەباب خاۋىنە
 بەرەكەت رۆشن دەكاتەۋە
 تاجى پەرى پەرى لەسەرە
 لەم ژيانەدا نازانم بەچى دەبم
 عەزىيا دەكوزرى يان
 شەقىك لە فتبۆلەكەمان دەدات
 دەبىھاۋىتە دەرهۋەى گۆرەپان

ن

بۆنە

سوپاس بۆ گۆلى بۆنەكان
 ئەو گۆلەى لە يەكەم رۆزى لە داىكبونم پىشكىشەم كرا
 ئەو گۆلەى لە يەكەم رۆزى چوونە قوتابخانەم
 ئەو گۆلەى لە يەكەم ژوانى دلدارىمدا
 ئەو گۆلەى لە بالاۋكردنەۋەى يەكەم شىعەرمدا
 ئەو گۆلەى لە چاپكردنى يەكەم كىتەبمدا
 ئەو گۆلەى لە رۆزى زاۋاپەتەم
 من لە ژيان بەردەوامم
 سوپاس بۆ كۆسەكانى لە بۆسەدا
 گوللەيان ملكەچى سىمىرخى رژاوم كرا
 ئەسپەكەم بەرپىگاۋەبە
 خرمەى نالى
 كەۋانى مانگە و دەكرىتەۋە
 مۆسىقاژەنەكانى
 پەلەى خوتىن بەجلوبەرگىانەۋە نىبە
 پەبىژەى سىروۋدى سىزىفى لەبەر دەنووسن

م

بەردەۋامى

سىزف لە خۆشەختى لە داىك بوۋ
 بنار بەنرخترىن شوتىنى
 پىشكىش بە بەردە دلخۆشەكەى كرا

قورتايي چاو
 چاوهرواني پهيماني چاخي دلنياييي تاقى كردهوه
 سهركهوت
 لوتكه قوربانويه
 لاولاو تبيدهتالئى
 ئهري ئهوه هممو مرواربيته له كوئى داباراند
 له گولوى بيرهوهري
 گرینگ نيهه
 برؤين و له له نجهى ئهسپى گاليسكهيه كدا نقوم بين
 گهزؤيهك بهسه بو خواردن

ن

ماڻ

ميتزى نووسينم داخست
 شير و قاوهم خسته سهر ناگر
 رهنكى گلؤپى ههيوان گؤرا
 رووناكيى مانگ
 له چاوى سمورهى ناودار بههيتى داستانسازتر
 خانمى ماڻ
 خوانى كرده باخچهى حيكايهت
 سهكوؤ خوؤش و تهرتربوو
 بوؤن و بهرامهى نبوان ژن و ميترد
 مهست وهك پرچى كيژان
 بهيهكهم بارانى ساڻ
 جلهكانى دواى گهراڻهوه له گهشت

بو دهفكردن دهشيان

خهون و وهرز و شايى و ياد
 بهفراوانى ههوشه توپ ماندوو دهكهن
 شا و وهزير و پياده و فيل و ئهسپ و قهلا
 له تهختهى دابهشكراودا دؤشداماون
 قاچيان لهسهر كامه خانه جووت كهن
 ياربيهكان گؤرانين
 چى غه مگينيان دهكات
 بهيهك بينين هممو شتهكان له ناخى مهسيح دهكهنه پرشنگ
 ريگايه كيشيان ههيه پييدا گوزه ر بكهن

و

جابولقا

شارتيك خوئى بهتال كرد
 له ئايين و ئايينزا
 بهناو بو سهى تارماييهكاندا
 هات و باخى دروست كرد
 مۆمى كرد بهلهشكرى پاراستنى
 رووبار لهسهر گهلايهكى بهنازى
 ميژووى بو هيتنا
 دانيشتوانى خه ميان فهرامؤش
 ئوميتديان بهئاسمان
 پوچ كردهوه و هاتنهوه ناو زهوى
 جوانيان له دلؤيه شه و فمبكي گهرم بو تكا
 دلنياييى خسته نانيانهوه

بیستان

شہ قام بونیک کی خوش دہبہ خشی
 درہ ختہ کانی گوپکہ یان پشکوتوون
 ناراستہ ی چاروگہ ی کہ شتیم وەرگرت
 قول قول دہ چمہ ناو کوچیک
 لہ پەر ورا و لیکدانہ وہی چوونہ راوی
 دہریاوانہ چالاک و ہیمنہ کانی دہروونم نقوم دہبم
 سہریکیش لہ بیستانی
 گیانرؤشنی باپیرم دہدہم
 سیبہری دہستی خودا
 دہبیتہ کہ پری نارمووشی
 شانہ ہہنگوبنی لہ بہردہم دروست دہبیت
 بہ زہردہ خہ نہ وہ دیتہ پیشوازیمان
 کہ رویشکیکی خہ نہ یی تیدہ پەرئ
 دہمانسپیریتہ بیرکردنہ وہ
 لہ بوون و بہ خشندهییی سروشت

فرین

دارتووی حہوشہ
 دہرگای ژوورہ کان دہکاتہ وہ
 گلریش تینی گہرمی بلاو دہکاتہ وہ

لیی نریک دہبہ وہ

دہستی چہند نہرم و تہزوو بہ خشہ
 پرہ لہ کاتی دوزرایہ وہ بو بالندہ و راہینہری فرین
 بالندہ لہ شاری بہ ناوبانگ
 تامی ناو دہناسن
 موورتکی ناوچہ وانی شہ قام
 چہکی بانکہ کانہ
 پیکہ نین بہردہ وامہ
 پیکہ نینیک تہ واو لہ داب و نہریت نہ چوو
 مندالہ کان خاموشانہ
 لہ ہاتوچوونی سہدہ کان نقومن
 خانمی مالیش راخہری
 تہختی نووستنی پیچایہ وہ
 ریکہ یین
 رینگا گہنجینہ ی جوانیبہ و دیواری تہ واو نابیت
 بہرمیلی زلبیشی تہ نیشتہ کانیشی بونی ناخوش نادہن

دیکتاتور

چادرکی سوپایی لہ ناوہ راستی
 حہوشہ و بانی دہروونمان ہلدرابوو
 یاریزان شہ ترہنجی پی تہ واو نہ کرا
 خانہ کانیشی شیواند
 بہ پرتاوی رایکردہ دہرہ وہ
 بہ نہ وازشیکہ وہ

ته ماشای کوپه لیره کانی
 دهم گولی ماسییه کانی کرد
 ژهنگ گه ماروی داون
 گیانی سارد بووه وه
 فربا نه کهوت چاوی پاگژ بکاته وه
 هه لچوونیتیکی بی مه به ست هه لیسو و پراند
 نه سستییه کاروان کوژه
 بووه نه نوای به ختی برینداری
 زهرده واله له لیوی گوزانییته کانی شین بوو
 چیبای داهات
 ناسکه دیله کان پرژانه دهشتی پروو کراوه
 تفهنگ چروو کیان کرد
 سه نگره ری جوانی پاداشت کرا

ه

هیز

تووره بوون پر بهر کهت و فهرترین خه سلته تی رهنگه
 کهس
 له ناو به کرهنگی شهر مندا نه ییبینیوم
 که سبیش وه کو جیگه ی برینیتیکی ساریژ بوو
 سهوز بوون و خه نه یی و زهرده هه لگه پانی
 گه لای بهرزایییه کانی یاداشت نه کردووه
 که پیشبینی و بهرزبوونه وهی ههستی
 لی خری ده کرتته وه
 که رهنگ له سروشتدا دهمری

سروشیتیش که له رهنگدا گیان دهدا
 من رهنگه کان ده فرینمه ناسمان
 رهنگ گه نجینه ی زمانی منه
 له منه وهش بو خواوه ند
 داده بهزیتته سهر زهوی
 سهر له مالی باوانی ده داته وه
 ده توانی به شته کان بلتی دهبین به چی

ی

راسپارده

زهوی دلی به ناسایی که وته لیدان
 ته وژمی خوینی بهرز بووه وه
 ناسمان چه تره که ی داده خات
 شتیتک وهک دواخستنی
 دیداری نه شق رووده دا
 بالنده کانیش دانه و تله ی خویمان کو ده که نه وه
 چوونه وه مه شق کردنی که لکیشی
 ناهه موارییه کانی سروشت
 راسپاردهن
 چاومان له رووی کاتر میتر بگوازینه وه
 له مه له کردنی ناو پرووناکی
 له بهک بچین
 گورگ به کراسی سووره وه
 دیت و له سهر کورسییه چوله که ی ته نیشتمان
 داده نیشیت
 زووش کراسه که ی فری دهدا

بهخت

گول ئه ی ئاوه دانکه ره وه ی

زه ویی ئاره زوودار

سووپی کلبل له قفلی ده رگای ئاشناییمان

له تریکی ماوه

بوئی چیشته و زمان بدره وشیتیتته وه

مه شخه ل بلبلی زهنگ

بخاته باری تیپینی هه موو شتتیک

هه موو شته کانیش ئاماده ده بن بو که رسته ی رهنگ

ئاواز چه شنی شکوی ئه شق

له دل ده روئ

خۆمان به که لووی به خته وه ده گرین

به ره و ئه ستیره ی چاره نووس به رزمان ده کاته وه

له ویوهش بو فه راموشی خه ون

له ئه فسوونی گوچکه ماسی و دارمازوو

کانوونی دوومی ۲۰۰۲ هه ولتیر

مانگه کان

رێبهندان

گیاندار

په نجه ره له کوئییه

شه قامی پر رهنگ و گۆرانیبیه سه ره تاییبیه کان

دلمان بکه نه په ری شادمانی کوارگ

به ره له رهنگی به بیان

گورگ له قه فهس دابه زی

کوئییه هاتنی شه ری چل ساله ی راگه یاند

گوئی قسه م له گه ل براده ره کانم کرد

قسه بیان خسته ده ره وه ی گوئ

وهک گیاندارتکی چالاک بیره دا ره تبوو

ده چوو به بینینی هیترشبردنی

توپی بلیارد و ریتوره سمی ئاهه نگیسازکردنی

یاربی باسکه و هه رمانی تاهه تایی و خوشرزیی تا فگه

ره شه می

نه زانین

روومه تی پر گوشتی گیا و سوژی شمشال

به خوتین به یه که وه به ستراون

نازانین

خهريکي هيتلانه گواستنه ووه يه
لاشه ي بيچووه مردار بووه کاني
به گولتي دابونه ريت داده پوشي
به لام نازاني به چيبي بچووتينيت

گوٺن

دهستکرد

له روشنايي چاويک بزربووم
له تاريخي چاويکي ديکه ديارکه و تم
روشنايي چاوي يه که م
مرومچ کهوت و دامام
تاريخي چاوي دووه ميس
له سه مایه کی پر به دل
هه ردووکيشيان
چاوي جهسته يه ک بوون
مه چه که کاني پر بوون له کاتر ميري خه و توو
پيويستي به ديداري به سوز و کات نه ما
چووه ناو دلي دهستکرده وه
منيش گويم ده به مه ناو نه و بارانه ي
له وديو په نجه ره ده باري ت و به سه رداني
ماله خرم و ناسياري سه رقاله

نه سوزي شمشال
ناوکی زه وييه
نه روومه تي گيا
ناتوانين بير له م راستييه نه که ينه وه
گيا و سوزيش نازار ده چيژن
له ناو نازاره کانياندا ناسويه ک
پشتا و پشت ناو نووسمان ده کات
شيره خوره يه ک تييدا
ياداشتي شير په نجه ي مه مک دنووسيته وه
دلتيک جي ده هيتايت و تي ده په ري
دوو ناوکی ره شي سيريک هه لده گريته وه

خاکه ليوه

پاشا

هاوارتيکي تو قينهر
له هيتلانه ي په ريشاني حاجي له قله قه وه
به رزايي چاره نووس هيچي پي هه لئاگه ري
شاريش نيوي مردووه
پاشا له شوي ني به يه که گه يشتني دوو هيتلي تالوز
له شکري راگرتووه
دلخوشيبه کاني بنه ماله ي کوکردوونه ته وه
سمپاره له نالي نه سپه که ي ده دا
پاشان ماله هه ژاريک که منداليان بو نازي
به ناوچه واني خانووه که يان دايده کوتن
بالنده يه کی مه مکدار

جوڙهردان

نیشان

له سهر لیبوی به هرهمه ندیبکی
ناوچه وان به نه خش و جهژنی جیهانی مندالان
قه له مکیشی فرۆکه به کی نایلونم
وهک نیشان جی هیشت
له فرینیکی ئاشکرادا
بووه زیدی بنه مالیه کی خانه دان
له ئالووالایی ئه م نه وه خستنه وه یه دا
میراتی باخمان له به ههشت وه رگرت
دابهشی باخچه ی ساوایانمان کرد
تۆپی یاری و فرۆکه ی نایلون و ده بده به به هه واوه
ساکاری و یادگارین
ئیمه قه له مکیشی سروشتین
یادگاری و ساده بیمان هه یه

پوشپه

تارمایی

گیتژن خنکاویکی له خویدا نقوم کرد
به ره و کوی
بۆ لای نازوفیزی کۆمیدای هه له کان
هیلکه شه بیتانۆکه و سه ده ف به دیارکه وتن
که شتی له ئه مبه ر و ئه و به ری
به نده ر پشووی دا

چارۆگه ده سه سپری سه رنشینه کانه

که شتییه وان

خویدانی له سهر خوان دانا و په رداخی پرکردین

زه نگوله ی له راندینه وه

نۆره گه شته

هه رکه سه و به ئاره زووی خوئی

پیتته ورده کانی کتیبی چاره نووس ده ناسین

رسته یه ک فریامان ده که ویت

به نده ر به ده نگدانه وه ی مؤسیقا گه رمبووه

چاومان به پرووگه نماکانه وه

بی ده نگیبیه کی ته واو

تارمایییه کی ئاسمانی

به شه پقه که ی زه رده واله له خوئی دوور ده خاته وه

که ش و هه وا بواری په رینه وه ی ده دا

خه رمانان

سمۆره

که ساد و ماندوو ئه و که سانه نین

که ده مرن

ئه و که سانه ن

پردی زیرینی ژبان

ده یانپه رتینیتته وه بۆ سه مایه کی نا به دل

سمۆره ده یزانی چ به لایه ک رووده دا

له په نجه ره ی ئه له منیۆمی

نهۆمی دووه م پازی دایه

نهۆمی یه کهم
پر به پئی ئەم ناوهی جی هیتشت
به لام قه له می دهستوی پئی نه شکا
گای کتوی دوا هاوړیمی کوشت
که رویشکی کیش برستی له تاژی و ئەسپینک بریوه

گه لویژ

نوسین

شهوان خه رمانیک نوسین
که له سینه ری به یانیا نوسراون
ده خورنمه وه
له خالی سه ریبتی یه که مین رسته دا
چاوی مراوی پیشان ده دم
چاوی پشیلش
به به خیللیه کی زوره وه دپته پیشه وه
تووی دهستی که دهه شینن
که هیللی خیری تیدا ئالوزبووه
قه ره بالغیبه که له ناویه کدا تیک ده سووړین
نیگایان که وتوون
جاویدانه کان نایین که تی ده پرن
راوچیش که دینه وه نیچیریا ن لی وهرناگرن
له هه یوانیکی فراواندا
پیلوو داده خه م
جیهان ده هینمه پیش
ته ماشا ده دوتیم

له و ته ماشا کردنانه ی له چاودا ئاگر ده که نه وه
پاشان ئاویک به ده موچاوم داده که م

ره زبهر

یاد

سروشت قسه ی له گه ل خوی کرد
کیلگه یه کی به خشنده م
سه رسامیبه کان رووه کی به پیت و فه ری من
هه له یه کی زور کوشنده ی
که هیچی تیدا ناگوتری
نمه و پرتنه یه
هه ور له نوژی دابارینیدا
یادی هه موو زهوی و زه و پرویه ک ده کات
یاده وان گولی له ئاوی ژیر گوله کان پره
دهمی لی نزیک ده کاته وه
چاویشی له شپوهی
ناسک و بیباکی هه لووژه نو قم بووه
ئه سپ یارمه تیبی رزگار یوونی ده دا

گه لریزان

گورستان

زیره کیبه کی تایبه تی هه بوو
تاکه شوپنیک که دلی پی ده کرایه وه
ئه و گورستانه بوو
له بونه کاندای گولی ده برده سه ر گوره کانی

گول و گۆر دهبون به ناوی هه موو شتتیک
 چاوه پروانکراو
 ئەهی فرمیتسکی دوای توو ره بییه کی ته نک
 ئەم ناوه له چوارچیتوهی خه یالتیکی پر ئاخاوتن
 بهر زمان ده کاته وه و نه وه مان ده لاوینیتته وه
 له مرۆ به ملاره
 گول و گۆر بیره وهی و ئاره زوومان
 سیبه رتیک که تین ده به خشیتته نامه نووسین
 له ماله که ماندا سره وت ده گری

سه راهه

رسته

چه تره زه نگولداره که م هه ل دا
 چوومه بهر نمه بارانه کهی
 جیقنه ی مناره ی مزگه و ته کانی
 به ره و زیراب ده برد
 باران هه موو جوانییی گه رانده وه به ره و کۆتایییی کان
 له فلچهی ئەو شیوه کاره کردییی ئەفسوون
 که قاوهی به نمه باران لی ده نی
 هه لمی ده نیشیتته وه سه رزه مانی
 میتوانی ناو ره نگه کانی ده روونی
 نا ئومیدی له قسه ی ده بیته
 رسته یه کی به سوود و ئاگادار کردنه وه
 له دامی نی تابلۆکانی ده نی نووسی
 له میژوو بترسین

به فرانسه

تاج

رۆژی که وتنه دوو ریانی بوو
 به ئاره زوویه ک که ئاگر تییدا
 رهنگی ده دایه شکۆی تاج
 گه رایه وه
 میتز و کورسی و ناومالی
 داوی هه نگا و نانیان ده کرد
 برۆین به ئاوات ده گه یین
 به په نجه به هیزه کانی داوی چل مۆمی خا و کرده وه
 ته لی شخاته ی گه رمبوو
 هه موو جوانییی کی وه ک رتیگا دانا بوو
 له رۆژانی دیکه دا پییدا پروا
 قوری خو شکراو دابه شکرتته سه ر مندالی هونه رمه ند
 روو خساره کان خو بان ده ناسین
 مۆمه کانی ش ده گریین
 فیشه کی جوانی له چیمه نی فینکی میتشکی چنی

شوباتی ۲۰۰۲ هه ولتیر

که لووه کان

گیسک

تاقیکردنه وه

لکی درهختی مزره مهنی خۆی راوه شاندا
سه به ته چاوی له ناو پروان
سواریک ئه سپی به ئاوی دهستنوێژ ئاودا
لافاوی تیژ و هه راسانی کرد به گۆجانی سپی
ههیزی گۆییشی تاقی کرده وه
کاروان سه رایه ک نه ماوه پروناک بکرتیه وه
شوین ده نووکی حاجی له قلهق داگیرساوه
درهوشانه وه کۆده کاته وه

گۆزه

یان

باو کم به ته نیا دهست و دهموچاوی
به ئاوی ئه مه کداری دره به ندی گۆم ده شوات
زه و بییه کانی به ره همدار و درهختی
رهزه کانی موتور به ده کات
سندووق و کووپه یه کی له ناو کیتلگه کهیدا
نیشان و ناو و نان و ئاوه
ئه ستیره یه کی دلنیا ههین به سه ر شانیه وه یه

پتوه ندیی به پله ی سه ر بازییه وه نییه
ژوو ریک له نیوان سندووق و کووپه دا
پرسیاریکی کراوه
مرۆف کیتله کانی گۆری خۆی له دهروون ده پرسکی
یان داربه هه ییه کانی هه وشه ی

نه ههنگ

گهرد

نووستنی هه تاو له ناو سپهر
حهزی زیندوو بوونه وه یه
بیر له چاوی خۆی ده کاته وه
چه ند ده بیینی و له بینیندا هه قاله کانی کین
ئه ری چا و بیلا یه نه یان نا
نه ء ببورن
ئیره یی چاوی پت داخستوه
مراوییه مل قه دیفه ییه کان
ناهیلن گهردی لی بکه ویت
زه نگوله ی مامز هه ره شه و ده رکه وته ی ناکۆکییه

کاوری

گۆران

له ئاکاری پر برووسکه و مووچرکی هیللی ناوچه وان
بوئی خوش و ئارامکهری هاتن و چوونت
چاوت پروون ده که نه وه و شاننه کانی هه ست له دایک ده بن
که زیی ژیان تیشک ده داته وه

له دەر وونمان کورت و درېژ دهبڼ
نه شق ده توانی گورانی شته کان بناسیني

ګا

ګول

میښکی ناسنینی کون
ګولی بونخوش و گه شاهی له سهر دفروشی
بهخت یاری کړیار و فروشیاره
مندالیک سموره ی به سهر شان و مله وه یه
له ناو گالیسکه یه ک تی ده پری
سموره ی چاوزیت
ته ماشای به ناو هاتووچوکه رانی شار
بلاوکرده وه و ناله یه کی لیبه هات
دره ختیکی دیرین نویژی خوی کرد
چاویک له قهلا و چاویک له مناره
رووناکبی زوریان پڑایی
ختوکه ی مه چکویاندا
هه ولیر له ناوکی خوخیک هیزی وه رگرت

جمک

گه شان هوه

له گولچاردا
خیزانیک گول داوایانکرد
بکرین به ده سک
هاواری نه م داوایه

دهست و په نجه ی که سی ختوکه نه دا
پرسه داریک
خورپه ی خسته دللی
ریتگا و گورستان گه شایه وه
بووک و زاوا له په رده دا خه به ریان ده بیت ه وه
خونای ده موچاویان سیبووریه

قرزال

بال

گیان له ناو له شی کوکوختی جاویدانه
بال له سندووقی گه نجینه ده نیژری
ده نووک له گورانی
مروقی خه یالیه روه ریش
به ناو ده غلدا دیت و ریتگی ده کریت ه وه
رهنگی ده رگای ماله دانیشستوان روشنه که ی
له دللی نیش
ههستی شانازی و رازیبون
له و پروایه دا رواندی
بیگومان خور له مالی مندا پشوو ده دا
پاشان به خشنده ده بیت

شیر

پی

گیانی چل ساله ی
به ختوکه ری هه ننگ خوی دره و شانده وه

چاودتیربی ناگری ده کرد
پیتی چنار و شوپه بیی له ناو ئاو دۆزییه وه
به پیتی خۆی به راوردی کردن
له گشت خاک خالییه پئی
خوا بۆیه شوین پیتی نییه
بۆ جیبه جیتکردنی کاره کانی
به سه ر ئاودا ده پروات

گوله گه نم

دهنگ

من له سه ر زه مین نیشته جی نیم
له ناو دهروونی خۆم
که شوین پیتی خوابه
ژیان به پتوه ده به م
دهنگی مه کینه ی دروومانی دایکم
په له وه ره کانی رژانده
حه وشه و دانه وتیله م بۆ رۆکردن
زۆنگی مه ره زه ش قاقا و پرسیاره
مۆسیقاژه نییک له ژیت دره ختیکی کز و داماو
مۆسیقای ژهند
بلبل له خرۆشیی گیان لیتی تیک چوو
به سه ر چل نیشته وه ته وه یان ژئی
سروشته مه ست بوو
وه ک جوانوویه ک سه وزاییی لسته وه

شایان

هاوار

رووناکی گه شه
بینینیش هه موو شته کانی له مه دار ده رجوون
له ده ره وه ی مه دار
ده نگدانه وه ی به هیزی هاوار هه به
زه وی قه له شت
چلیکی لی هاته ده ری
مرۆف خه ریکی په ره ده کردنی ئەم چله یه
به چاوی باشی دایک
ته ماشای نه شوغای ده کات
چهند که سیکی گه مارۆدراو به لافا ویش
بیر له ئاوی سه ر بالی شه مشه مه کویره ده که نه وه

دوویشک

هه لاتن

سنووری شاره کان که وتن
پرده کانیش
برۆنرت بدره وشینه وه ئە ی کانی به ختکردنه وه
سواری ئە سپیک ده بم
مرۆف له میژه نه پینییه کانی په نجه مۆری
پیتچاوه ته وه و له زه وی هه لاتنوه
له خوا بپاریره وه
فرینی قورینگ تیکه ل به هه لاتن بکات

کھوان

ئەنگوستیلە

سفرەبەکی بچووکى پاک و خاوتین
شۆربایەکی لە گەلامیو
قۆریەبەکی چینکۆ و سینییەکی مس
ژنیکی رووخۆش و چوار سلاوی خوا
حەوشەبەکی پر خۆری گەرم و گەش
ئەری روونکەرەو دەهەوالەکان
خۆ ئەنگوستیلەت ون نەبوو
ئەسپ بەرەو مالان بەرپۆیە
هەموومان لەسەر پشتی جیمان دەبیتتەو
ئاگری تاج لەناو چاومان دەترووسکێ

ئاداری ۲۰۰۲ هەولیتیر

ئاسمانییەکان

خۆر

ئیرەیی

بووکەشووشەى قورمیشدار
دلپەر بەرزى و نزمییە
بەرامبەر ئەو مندالە شاگەشکەبەى
بەفلچەى ئاوریشم پەلەى لى جیادەکاتەو
بەدەنگیكى ساردوسر رایگەیاندا
مانگ لە چوارده خۆویستە
دەبەوئى دواى ئاوابوونیشى یادی بکرتیتەو
لەو هەلپە و گیان هەلۆدایە
ترسناکى گۆرەپانى جەنگ مرد

مانگ

خوو

دواى کەوتنى کۆلارەکەم
زۆرم خوو دایە تەماشای گۆل
دەکرئى گۆل ببیتە زێر و دایک و باوکم
خوا لەو جیگرەو دەیه خەبەردار و رازیبە
رووخسارى ناسکى
هەموو دلپک دەگەبەنیتە دلخۆشییى خوناو

بیر له تیکه لیبی مرۆقی راوکه ر بکه ره وه
چاوی ئاسمانی کردووه به که ولتی پیتی
ته نافباز له ناوی سنوور دهستنیشان دهکات
شانه ساردهکانی
به گرانی دهجوولینی و ئومید دهکوژی

باران

کوڤه

سی و به کی سیتی
هه زار و نۆسه د و نه وه د و به ک
گرفتی تۆفانی که م کرده وه
خه ونی به خته وه ره له به رزاییبه کانه وه
دهستی فریای بلا و کرده وه
سه رمای باران بۆمان نه خووشی بوو
ئیبستا نمیه
ده چیتته ناو بژی ئه سپ و دار سنه و به ره کافمانه وه
دهست له ئه ندامهکانی دیکه جیلوه دارتره
ئاوازی خۆی دووباره دهکاته وه

به فر

وینه گر

به رگی به که می بیره وه ریم
له دهفته ری جغاره ی بایم نووسی
دره ختی بنه ماله ماننی تیدا نه خشابوو
چهند سه ره قه له میکم دانا

له کاتی به ره به یانیدا
یان که و دوا ی خویندن
که له ترۆپک به ناز و فیزه وه دیتته خواری
بوئی شیله ی میوه
بیچووهکانی فیری ناسینی رووه ک دهکات
کوڤاره وان له ناو نهینیبهکانی
که وتنی کوڤاره ی جی ما
شمشال به ئاوازی خو شبه ختی و جهژنی ژیان
هه وای بو خووش دهکاته وه

ئه استیره

په رژین

بریقه له ئه لقه ی په نجه ی ژن
گیتاری ناو به هاریکه
ماچ به رزی کردووه ته وه
مانگ هه موو جوانیبهکانی کرد به په رژین
ده نووکی بلبلی له گه رمیی خویندن پاراست
پاشان له مهستی گولیک
وهک و جاغزاده ی بنه ماله نازی درایین

هه ور

تیکه لی

ئه سپ گیانله به ریکی رووه کییه
تاژیش گوشتخۆر
ئه ری راو کراو

ئاوتېنەى بچووكى ناو جانتاى گەشتەم پروونبووئو
 بازىك لەناوى نىشت
 بوو چوارچىتوئى
 پىتى پىر ئە مەرچان
 سكاللا و نزاى دواى
 نوئىزى بەيانىانى جەژن
 لە مزگەوتى شىخى چۆلى
 دەكات بەكلۆشەكرى ناو تاخىمى چاى پەربىيان
 لە چاپخانەى كوردستان پىت پىك دەخا
 چاودىرىبى نامىرى وئىنەگرى تىشكىشە
 كەى وئىنەكان دەداتەوئە
 رەش و سىپى رىنگە دەدەن
 رەنگەكانى دى تىكەلى بن و برووسكە بدەن
 قەلا كەلوپەلى دروستكردنى پەيژەپەكى دەداتى

تەرزە

مرۆف

لەگەل گزنگدا
 بەبۆشايىبەكاندا هات و كەوتە دەريا
 ماسى بەفەيزىكەوئە
 كلكىكى لى دا و هەلى داىە وشكايى
 زەوى پاشەكەوتى كرد
 دىو پىبوسىتى بەهەموو شتىك هەپە بىزانىت

پەلكەزىرىنە

رەندى

لەناو سەندووقىكى گەورەى داردا
 شانۆكار هەنگى بەخىتوئەكرد
 هەيزى پرۆقە شانۆبىبەكانى
 لە سەما و هۆگرىبونى ئەوان وەرەگرت
 لەناو ژوورىكى شوشەبىبى ئاوتېنەداردا
 رەندى و سەد رەنگى ئاشقوبون
 رزايە تواناى
 گىيانى كەوتە ناو جۆگەلەى
 پىر تريفەى لىوار بەگۆزە و پەرى
 بەدىهاتنى ئارەزووى رەگ
 لە زەوى قولپى دا

نېسانى ۲۰۰۲ هەولېتر

له خرۆشی هیلکه ترووکان
رووناکی پر وزه خه یال
بهر گه نجینه ی شاراو ده که ویت

یه گشه همه

شانازی

منی گه وههر و بووژاو هی رهنه گه کانی تابلۆ
شادمانی دیدار و فریو به سهر
دارستانی به پیت و زه ربای پر ختو که
هیچ نار ه زوویه کی خواردم نه بوو
قه پاغی مه نجه ل
له سه ما و موسیقای شاکاری
بیر له ساردبوونه وه ناکاته وه
ئاگریکی کز و نهرم
هه لچوون و نیشتنه وه ی
چیشتی پیوانه ده کرد
رووناکی به خۆی نازی و داباری
قادرمه یه کپارچه بووه
باو هشی گهرمی
ئافرهت و ئاوازی جوان و شانازییه کافمان
قورینگی دهسته خوشکی
تیترواسک و له قلهق
حه وزیکی پر و شله تین
له پی دهستی بو پانه گرت
توانا و جوانی

هفته

شه همه

شیر

دوای به جۆش خستنی ته و خواوه نده ی
سه رنجه کانی تو مارکرد و هیشته وه
هیچ نابیندریت
جگه له و هه موو ساله نارامگرتنه ی
که نه ستیره ی به سه ردا رزا
کلیل له قفلی ده رگای حه وشه با ده دا
فه ریکه نوک داده وه شینیتته
سینگی سینیه کی ستیل
مراوی ته فسووناوی ده هینیتته
سه ر هیلکه و ئاو
فیلمه ترسناکه کانیشمان بو خاو ده کاته وه
شیری شه مشه مه کویره و چیل سپین
ته ستیره یه ک ده که ویتته خوارئ
دوو ده ست بی په روا مانگ ده گرن
شوینی پاش جهنگ بی چاوه
هه نگاو به ره و ناسکیی ژیان هه لده گری
داوای چاو ده کات
بچیتته ناو مهستی یه کتربیننه وه

پيشان بدا و پروخساری تیک نه دا
به ره و شاری ئاورينگذار بيته وه
ميشيش فایلی برينه کافان داخات

دووشه مه

ئه فسوون

ئه و شتانه ی فیربان بوویم
منیان ژباندا
ئه وانه ی فیریشیان نه بوویم
بو یان ده ژیم
بو ژبان پاراو و جوان و ژیره
ئه فسوونی سیمرخ
به ره و گیان ده کاته وه
له ویستمان ئاوی زولال داده پرژی
رازی په یمان گه وه ده کات
ده که وینه سهر ریگا
ئاوی زولالی ویستمان
بو خه مپه وینی و هاوده نگیمان دپته کاروان
له رسته هه ناسه سواره کانی
کتیبی سارد و پواری
ساله کان ده رمانده هینئ
بالئ په پووله له فنجانیکی بچووک هه لده کیشئ
له سهر ئه و باله دا
گومان ده بیته نامه یه کی کراوه
دهنگی موسیقا

له گه لماندا دپت و ده چپت
هیدی هیدی بهر زمان ده کاته وه

سپیشه مه

نواله

تا وانبار کییه
ده روون خاموشی وهرده گری
مومیک ده ست له سهر دل
له شوینی قه شه نگ و دلکش
سهر برده ی خواوه ندی پرووناکی
له سه به ته به کی قامیشی شه کر ده گپری
نواله توقه به کی زور ناسک و جوان
له پرچی پرووگه نمایه
پالتویه کی فه رووش
سهره تایی به یانی و ئیواره راده گه به نی
سبه یینه به ک که نه بووه کاتیکی خوش
کورسیی باخچه له خوشهاتنمان
له خزی تی نه گه یشته که بیر له میوان بکاته وه
زردی گواره ت
موسیقایی جهنگ بوو
کومه لیک لاشه م
له گوره پانی جهنگ جیمان
بالنده ی گوشتخور له دابه زیندا بوون
په شیمانم کردنه وه
میوه یان هه لبارد

به نه واز شه وه گیتارم به دمه ست کرد

کانی هیمن هه لده قوولتی

په ره کانی کنیتریک لی ده که مه وه

ده یخه مه سهر ئاو

بلبل دهر باره ی ده خوینی و دلّه کافمان ده ناسی

ئاویش به ره وه ته مومژی گه یشتن دهر وا

چوار شه مه

به هه شت

خشدزی بنه ماله ی پیغه مبه ر

هیشتنه وه ی جوانی و به سهر و شوینکردنی داهینان

یانی هاو کار یکردنی نه وه کافمان

جوانی زه و بیبه کی ته ر و گهرمی دوو گیانه

نه وه کافمان له کیلگه ی گه و اهیدهر به ردار ده کات

له وئ رهنگ نامینی

گیان هه لده قوولتی

گهرمی پیوی ژوره کانی

په پوله ی پاره و به تاسوقه وه ده یخوینیته وه

گلژی به هه ست پیده بن و ده کوژینه وه

به تانی و سهرین تییدا

نیگاری پاز و بهرگی دیوانن

جوانی نایاب

وتنه یه کی رونه له ئاسوده یی

روونا کیش ناو نیشانی شیعرن

له ئاشکرکردنی شته کان په شیمان نابنه وه

پینج شه مه

ئاواز

خانویه کی له ته خته دار دروستکراو

دهنگی گورانیه کی خه مگینی لی دپته دهر

ئاواز دانه ریک

له ته میتک که جیگای هانا و په نابردن بوو

قه یسی و فهریکه سیو ده خوا

گوئیبه کانی بیده نگییان له دنیا کردوه

وریای ژور سهری خو بانن

مهستی نه شقیکی پرژاو ئاشکرای کرد

دهور بهر موچر که دار ده کات

ئای هه لّه ی دوزینه وه

دوای ته و او بوونی نه م گورانیه

ساتی ئارامیی ته و او ده بیت

ههستی بی ئامانی و به لا

نه م ناوه ده باته ناو دوو شه ره وه

زانین و نه زانین

هه یینی

راو

دهسته یه ک یاریزانی سیرک

گورپانی گه مه یان جی هیشت

رووبار وهک سهرچاوه ی به خشش

خوی پیشکیش کردن

ههسته كان

بينين

چاويلكه

ئايا تيبّر ته ماشا دهبيت يان نا
چاويلكه
كوپره كان بو جواني به كاري دههيتن
مامه لهي كريني شه كرله مهش دهكهن
له ته ماشا كرنى هه وري له كاجوو راهاتووم
دهشزانم به نده كانى ناو به نديخانه بو پرهيووان

چيژ

په نجه ره

په نجه ره دلى پياويكى چورتته به
رى ددها زهرگه ته و جورجه كوپير
وهك شه قامى پان و بهرين گرتى تيدا نهكهن
به هيتزي تاره زووش دلگرانه
دهستى ناسكى كيژيش نازى راده گريت
پاشان
لافيتهى پرسه داده كوتى

ياربگه چوارچيوه
زيرين و ده رگاي ستيل
دهبيت له سه ر كومه ليناك كورسي جينگر دانيشين
دووربه دوور چاومان پاراو بكهين
رووبار پانتاييبه كى كرايه وه
كورسيه گه روك
له هه ر كوويهك تاره زووى راو داگيرت بكات
بينينى گياندارى
خشوك
ئاوى
بالى
پيرۆ
يارمه تيبى شادى و هيمنين بو دهروون
ماسى
دواى نه وهى له ژيانى وشكايى شاره زا دهبيت
دهيكهين به دهست و دياريمان بو سه رچاوهى به خشش
له خو شيباندا پى دهكهنى
خوش هاتى نهى سه رته تاي گهشت و ساده بى

ئايارى ۲۰۰۲ هه ولير

به ركه وتين

يه كه م

ته نيا دانه ي يه كه مي تامي خوش ددها هه نار
ئهواني دي
دوو باره بوونه وه ي يه كه من
وربابه ئه ي چل ساله
ماوه له نيوان دوو باره بوونه وه نييه

هه ست

مردن

رام گه ياند رۆژتيك له رۆژه كاني ميژوو
پيشه ننگايه ك ده كه مه وه
تا بوو تيكي تيدا پيشكيش ده كه م
كه ياربي به ههسته كاني من كردوه
له سه ر ئه و قوره ي بو دروست كردني
ئاده م و هه وا خوش كرا
كتيبي له بيزنه چوونه وه جي دهه يلم

بو ن

ده ست

چه ته ترسنوكترين كه سه له نر كه ي خويي كه فكر دوو
جامي پيشه وه و پاشه وه ي ئوتومبيليان
به خويين و قور سواغ دا
هه ردوو كيان ميهره بانن

خويين گه رمايبي جهسته ي گيانداره
قوريش مال پييك دهه ييني
باران دهسته ي خوايه
جامي پيشه وه و پاشه وه ي شووشت
سه رم هه لگرت و هه ر رام كرد
چياو كه رويشكه كان ته ماشايان كردم
قوربايي يه كه مين گونا هم
چاره نووسي
زه ميني و ئاسماني خوم دهستنيشان كرد
شيوه شم دا به بيتباكي

پيشبيني

قومري

قومري بيچوه كاني كرد به بازووبه ند
له بالي به ست
فري ن ئه وينه
دلخوازه كاني يارمه تبي به رزبوونه وه ي دده ن

خه ون

كيسه ل

كيسه ل هيلكه كاني به لم سپارد
به لايه وه گرنگ نييه
بگه رپته وه سه ري يان نا
كوير و كه ر و لاله
له ئاست ترووكان

قۇناغەكان

مندالى

تابلۇ

شانازى و پوخسارپاراوىيى دايك
 دوای مندال خستنه سەر سەبەتە
 باوك له شكۆى گۆرانى بەرەبەيانيدا
 بۆكۆكردنەوہى پشتوپانا گۆپراپەلەكانى
 ماتەمىنىي پەز
 له كەوتنى پەرزىن و ھېرش ھېنانى پەگى تەمبەل و زى
 جوولەى دەستى دلتيكى نقومبووى قېپ
 لەكاتى ھەلگەندنى پەرى قەتى و پەنگالە
 تابلۇن
 پەنگەكانيان بەيارمەتییى ئاگر ئامادەكراون

ھەرزەكارى

سزا

تاوہ باران سزای بالندەيە
 نۆرەى فېرین دەدا بەگیا
 گيا تەنيا لەناو بېرکردنەوہ بالى دەرسكى

گەنجى

توانا

مانگى چوارده كە بەتوندى تەمى چەور لادەدا
 لەخۇيايى بوون و خرۆشى ھىزى زۆرى نىيە
 بەدوای توانای خۇيدا تريفەى پېر
 ناساندنى شوپن و بلوور و پۇلاپە
 تۆوى بەھرە و دۆزىنەوہ دەوہشینی
 لە ئاگر ھاتە دەرى
 چوہ سەر دەموچاوى
 زرىپوشى ناو دارستان و داستان
 شتتيكى لە گەمەى ناو گۆرەپانى
 كىتەركى و ھیلەسوورەكان گۆرى
 بۆن و بەرامەى جۆلانە دى
 بەختمان لە ناوى تەماشای تاج دەكات

جوامیری

جیکردنەوہ

ئەو وشانەى ناتوانین بېلتيین
 پاكيزەى سفرى بوون
 لە بەرزاييپەكانى فرياکەوتن دینە خواری
 مال و خيزان
 دەباتە ناو ئاھەنگى خوړپەدارى
 گەرەك و ئەلبوومى پەنگاوپرەنگ
 ھاتن و چوون ستايشن بۆ

جیټکردنه وهی خهون له ناو
بلاو کراوه تاییه تییه کانی
که تاریکی دانا په ته سهریان و دایان ناخات
بونی شیله ی درهخت
ناره زوویان وا بهرزده کاته وه
ته ماشای دموچاوی نهو میوه پرسته بکه ن
که به بالنده کان ده لیت
نه ی هاوړتی ته مهن و حه و ته وانه

پیری

هیلکه

باران پر په ک هیلکه ی خوی دا به دوو تفته نگیچی
بو نیشان شکان دن به کاری به پین
دوو گیانه وه ریش
نویه ره
ناسمانی
دو ا به ره
عه ردی
نیوانیش ناوی
ده چنه ناو خوره تاوی دوا ی لافاو و سیبه ریک
هه وای گران و نا لوزی
بال و شمشال بیان ده خنکینتی
بلاو کردنه وهی دهنگی راز و رسکانی
به گهرماییی سو راخپرسی هه ست
تیکه له یه که له بیره وهی و چاو پاگز کردنه وهی

سه ر به رمال و ملوانکه هونینه وهی موراد
دل به هیز له شگری ترپه ی
ره وانه ی قه لای له ش بکات
مه رگ وه ک دزیک ی نا قولاً ده ماری ده پستی
خه زنه جی ده هیلتی و را کردو وه کانی بو کونا کرینه وه

که نه فستی

جووله

تریفه ناوازی مانگه
له بالی په نجه ره وه
چاود پیری ناو ده کات چون راده بووری
بو جیما وه کانی مات داده میتنی
به خه یالی ده وله مه ندی
شه قامی پر ده بی له ناهه نگی نایاب و سوز
به رد له ناو روویار ده بن به
گوپال
پرد
لایت
سیبوری
به دلی خومار و دهستی له رزوک و چاوی ناشقی
ده فته ری یاداشت و خولیا ی له جانتای دهرده هیتنی
باوهریک ده یخاته جووله
هه نیه ی وه سوه سه هه لده کولنی
به قه له می په نگا وړه نگ
ناو و سه ره باسه کان توخ ده کاته وه

وینه یه کی ده گمهن وه رده گری
وچانی ددها و له سه ر ئیقاعی باران
چاوی خالی له رهنگی ده گپری و سه ره تا ده گه پینیتته وه

ته مموزی ۲۰۰۲ هه ولتر

نویره گان

به یانی

راکردن

چوومه دوای سیبه ری که رویشکی کیتی
ئاسووده بیی شله قاندم و نه بووه شانازیم
له ژیاندا که سیکی وهک خۆم ریکهوت نه کردوه
له ناو سیبه ردا پروناکیی به سه ردا بیاری
به دوای سیبه ری چل ساله دا رام کرد
زوو پییه کانم له ناوی ساردبوون
گیانی به خته وه ری مه حال و بالی
هه لوه ریوی په روانه م به هیزی دل به رز کرده وه
ئه وینی راسته قینه
له نیوهی ری به یه کگه یشتنه

نیوه رۆ

ترس

په نجه ره تووره یه تیشک وه رناگری
هه ره شه قه لپه کانی ژیان
ده شی له ناگری چیشته تاماده کردن
بچووک بکریتته وه
تا خالی ره شی سه رزه نشته کردن

دەنگەکانیشی لى دەركەين
كاميان سەرەتان
ژيان يان ھەرەشەکانى
لەو نىوانەدا
مرۆڤ ترسىندراو مایەو
شەتەکانیشی لەبیر نەکردووە
گەش گەش بەشەقامەکاندا دیت و دەچیت
ھیلانەى مال پر ھیلکە و پووش دەکات

تەسەر

تیبینی

ھیچ ھەستیکم لە میتشکما کۆنەکردبوو ھو
ئارەزووم بۆ پیاھەى
دوای عەسرانى شەقامى شەستى جوولا
دەستم خستە دەستى وچانى ھەست
دەسكى دەرگای ھەوشەم بادا
گەران تامى خواردن دەدا
سپپەرى درەختەکانى
لە ھۆى تەنیایی خۆیان دەپرسن
سپپەرى منیان ھیناھەو ھەبیری
ھەنگەکانى لە ناویدا شانەیان دەرژیتە دەستمان
قوولا بییە نزیکەکانى سیتیوورى و خولیای
گەرانەو ھەو مالى بلوورین و پر بخوورى رۆشن
لە میتشکم بوونە تیبەپینیکى بریقەدار
بەئارەزوویەکی دیکەو

دەسكى دەرگای ھەوشەم باداھەو
مرۆڤەکانى لە رۆژى دوایى دەبنە برادەرمان
چ بوونەو ھەریکی شکۆمەندن
گەشانەو ھى لىو و تیبینی چاویان
سەدای مۆسیقای بارانە
کاتى تیکەل بەزەوى دەبیتەو

ئىوارە

گولاو

ئاسمانى شین و پررەنگەکانى دى
دەستى مېھر و جوامبیری شۆرکردووەتەو
گولاو لە دەموچاومان دەدا
بۆ یەکتى بینین بۆن شادییە
ئەو ھەلمەى لە دەموچاوشمان ھەلدەستیت
لە سپپەکانى مانگ دەپپالئوى
تریفەى چاوى
لە کانپى روون دەبیتە مۆرى ھەلکەندراو و نیشان
لە زەلکاویش قوماریکی دۆراو
لە نیوان نیشان و دۆراندا
چا و ھیزی خەيالکردنە
دەتوانى گەشتەکانى تەواو بکات
یان واز لە گەران بەینى

شهو

ناسينهوه

په ی بردن به نه پینبی سه وزیونه وه
وهک زه رده ی ئیواره پر هه ستمان ده کات
ده کری جوانی و ناشیرینی ژیان
له کلپه ی ناگر بنا سریتته وه
چل سال جوانی
به رپه نگا وره نگبونگی گه ینی شه مامه هه لده گه ری
ناشیرینیش تا قه لای گور
پییدا دینه خورای
ئه وه نده سهخت و دژوار نییه
چاوت دابخه ییت و له ئاوتنه نزیک بییه وه
باشتر ئاوازی راز دهرینگینه وه
ئاسمان باده داته بالی هه موو فرنده یهک

نابی ۲۰۰۲ هه ولیر

پیکهاتن

با

دهربه ندی گوم

گونده بچوکه که ی خوا

دهریه ند

رووناک و گهرم به تریفه ی مانگ

فیتک به گه شه ی سییه کانی درهخت و دلخوش

به کوپی یه که م زگی خوت من

گیا په خسانی زهوییه

کوپی پیهاته ی سروشتت نووسیویه تی

ناگر

وچان

هیلنکی له نیوان پاکی و بیگه ردی کیشا

پاشان

چاوه روانی رووداوی نه کرد

چووه یاری دوورودریژی مار و په یژه

گوتی بی پتون

بیباکی وشه یه کی گیانسووک و هه لپژیردراوه

دلسره کان له ناوی ده پیتین وچان ده گرن

خۆن

گیان ئاویزان

تاخه و نۆیه‌ره‌ی بیهینی
 له تاج و بخووری ناوچه‌وان و هرداین
 ده‌موچاوی به‌روبوومی ژین و کتیبی ئاسووده‌ییم
 له‌ناو پرووناکیی چاوی مندا شه‌پۆلی ده‌دا
 هی منیش له‌ناو پرووناکیی چاوی ئەو نیشان
 جریوه و که‌مانچه‌ی باڵی سمرخان دۆزیه‌وه
 له‌و بیر هیتان و بردنه‌دابووم
 کورپه‌که‌م ته‌واو له‌ من ده‌چیت
 کورپه‌که‌شم هه‌موو شته‌کانی ده‌برده‌وه سه‌ر ئەوه‌ی
 باوکی گیان ئاویزانی باپیره‌تی

ئاو

ده‌رکه‌وتن

ته‌مه‌نی گوومبه‌زی روونه
 ده‌نگ به‌باشی ده‌گه‌یه‌نی
 شته‌کانیش چۆن هه‌ن ئاوها لی ده‌رده‌که‌ون
 که هه‌قیقه‌ت ماسوولکه‌ جه‌زیه‌دراوه‌کانی خۆی
 له‌به‌ر هه‌تاو هه‌لده‌خات
 ده‌که‌وتنه‌ ناو گومانیکه‌وه
 بیه‌ر له‌ رپۆره‌سمیک بکاته‌وه
 براده‌ران یه‌کتری تبه‌دا
 بیه‌ین و سه‌رگه‌رمی مه‌شق بن بۆ داگیرساندنی

مۆم و بخوور

وه‌ک باران له‌گه‌ڵ زه‌رده‌ی خۆرئاوا بوون بدوین
 نه‌شدوین وه‌ک ئەوه‌ وایه
 که له‌ به‌رزترین به‌رزاییه‌وه
 یان به‌دوو‌راییی چوار په‌نجه
 هیه‌چ رووی نه‌دابیت

ئه‌شق

خه‌لات

که ئه‌ستیره‌ سوورده‌بیت
 له‌ دامینی گرده‌کان کێلگه‌ ده‌خروشین
 چاویکی کۆچه‌ریه‌ مانگ
 به‌هیمنی به‌قوولایی ئاسمانه‌وه‌ راده‌بووری
 گوله‌کانی له‌سه‌ر گۆره‌ تازه‌کان دانراون
 ده‌لاوینیتته‌وه‌ و تاسه‌ی دیدار ده‌شکینیت
 به‌دانی به‌رجوجه‌له‌ی دل سویند
 میخه‌کی سه‌ره‌تا‌کانی بوون
 له‌ تیزی شاخی که‌له‌کیوی
 بۆن خه‌لات ده‌کات
 سۆ به‌شی جه‌سته‌ی شه‌وی گه‌رم کردوه
 مه‌شخه‌لی ئاگر و سیویتیکی ئالی دزی راوکه‌ر

ئه‌یلوولی ۲۰۰۲ هه‌ولتیر

وهزرهگان

زستان

پهيزه

کاتېک تېر خه و بووه کان
خه و بیان لی ده که و یتته وه و راده چه ننه وه
سه ریان گران ده بیت
به غاریک ده چنه ناو کاتېکی رومانسی
پیان له پیتلاوی نیسفه نج نقوم ده کهن
جهنگی ژبان
به هوشیار بیه کی تاییهت ده لیت
په یزه کان شه قامی دل راو کیتن
که لکیشی خویشاندانی له ناو ده کوژیتته وه
که شه ناو ازه کانی نازاد بیه کی
داگیر ساوی خوشه ویستی
له بینین پین ده گه یه نن
به ته نیشته په نجره ی نه له منیوم
کورسییه کی و تار بیتی هه ستیار داده نین
میوه ی به هه شت
له سهر په نجه کانیان گه مه پین ده کهن
گوئی له خرۆشی غه زه لی نه و ریژگه خه مباره ی
که باراناوی پیدا دیتته خواری

هیتواش هیتواش په رده کانی هه لده داته وه
مرۆقه نازدار و ساده کان
بارانن زه مین ده خولیننه وه
خه نجر به جه لالاد ده که نه گواره
کیژ قسه ی خوژش ده بیستن

به هار

ئهمهک

نینۆکی ده ست و پیتی منداله کانیان بویه ده کات
چووپی پایسکیلیشمان پر هه وا
ده بانن بیتیته
شاری یاری
باخچه ی نازه لان
موزه خانه
ده ره وه ی شار
ده شبان پار تیزیت له
هه لخلیسکانی به فر
کاره ساتی شه قام
میوه ی بونگر توو
هه لمرینی هه وای گران
ماسی خوی و سماق کراو
ده خاته سهر ناگری نه فسانه یی
به نه مه که وه له هه موو شو تینییک
ژماره ی ته له فونه کانیان به بیه ر ده هینیتته وه
پیوه ندی به که سه کانیان نه وه بکه یین

دهبين بهكهوى ئامادهى خوئندن
ههست بهتئىكچوونى دهموچاومان ناكهين

هاوين

خروشان

شووشهى ژههر دهشكئىنى
ئهسپيش دههئىتته پيش سهكۆى
ئهرى برۆين
نه برۆين
چيا خالييه له هه موو راوكه ر و نيچيرتئىك
جو لانه يه كى نهرم و ناسك
به دارتوو هه لخراره
نيازمه نديك جانتاي
پر بوئى كه سوكارى لئى نزيك دهكاتوه
كهس لئيره نييه
رؤشنايى و موسييقا
دهستى گيانى بگرئ و بچئته ئاههنگ
به گهرمى گووانى هه لدا ته ناو ئاگر
خه و الووه كان دل و چاويان ده خرؤشئى
چاوه پروانين دئوجامه ي به هره دار
تابلؤى رهش و سپى
بكاته رهنگى هه قيقه تى برادهره نهمره كانمان
هه قيقه ت جرووكه جرووكى بالنده يه
پئى نارنجيى له ناو هيلكه
سه رى تا هه تايه ي ئازا و ئازاده
بليمهت و به پروامان دهكات

پايز

چل

به يانى رؤژى به ختكر دنه وه يه
شه و به زؤر رهنگ گوڤا
مه يدانى شه رى چل ساله به جوانى دياركه وت
خرخالى له پئى منداله كانمان له رانده وه
زهنگولهش له ملي سمۆره و كه روئيشكى مالى
چاو وهك پاشايه كى لووتبه رز
دهور به ر و ئيره و ئه ويى به لاوه گرئنگ نه بوو
ئهستيره يه ك كه نازانين له كوئوه
بوو به خانه خوى و چاوساغ
پيشتريش
كوتره باربكه ي به خته وه ربي
له گه ل خؤى بردبووه
ئه و قوولله يه يه كى لئى ده بيتته دوو
بووم جوولايه وه
جبلوه ي سه ربرده يه ك له دهسكى زيونى
لايت نيشت
يه كه مين برووسكه
هه ميشه به به رزايييه كانى دل ده گات
گه لاش سلاو و ماچى
سه كۆى مالان و به ردى جوانكارى و مراوى
چيائى نه مرى
هه ور دابه زه ناو شه قامه دئيرينه كان
با به ناوتدا برۆين پيمان پاك ببئته وه

چاپکراوهکان

- ۱- زیوان - ۱۹۸۸ .
- ۲- پرووهکانی خواوهند - ۱۹۹۹ .
- ۳- خهون وا خوئی گتیرایهوه - ۲۰۰۴ .
- ۴- شه‌ری چل ساله - ۲۰۰۵ .

ناوه‌رۆک

- ۵ ..... ئەزموون وهک ئاخاوتنیک له‌ناو ژیان
- 27 ..... ئەلف و بیج
- 54 ..... مانگه‌کان
- 63 ..... که‌لووه‌کان
- 70 ..... ئاسمانییه‌کان
- 75 ..... هه‌فته
- 82 ..... هه‌سته‌کان
- 85 ..... قوئاغه‌کان
- 90 ..... نوێژه‌کان
- 94 ..... پیکهاتن
- 97 ..... وهرزه‌کان

